

DET KONGELIGE
ARBEIDSDEPARTEMENT

Arbeids- og velferdsdirektoratet
Postboks 5 St. Olavs plass
0130 Oslo

Deres ref

Vår ref
200902936

Dato
9.2.2010

Tildelingsbrev for 2010

1. INNLEDNING	3
2. OVERORDNEDE MÅL OG SATSINGSOMRÅDER/PRIORITERTE OPPGAVER I 2010	3
3. DELMÅL, STYRINGSPARAMETERE OG RAPPORTERING	5
3.1. FLERE I ARBEID OG AKTIVITET OG FÆRRE PÅ STØNAD	5
3.2. ET INKLUDERENDE ARBEIDSLIV	8
3.3. VIRKSOMHETER MED LEDIGE JOBBER FÅR DEKKET SITT BEHOV FOR ARBEIDSKRAFT	9
3.4. BIDRA TIL AT PERSONER MED REDUSERT FUNKSJONSEVNE KAN HA EN AKTIV HVERDAG	10
3.5. ET ØKONOMISK OG SOSIALT BÆREKRAFTIG PENSJONSSYSTEM.....	10
3.6. BEDRE LEVEKÅRENE FOR DE VANSKELIGST STILTE	11
3.7. TJENESTER TILPASSET BRUKERNES BEHOV.....	14
3.8. RETT STØNAD TIL RETT TID	16
3.9. GOD GJENNOMFØRING AV REFORMER OG ORGANISASJONSUTVIKLING.....	18
4. TILDELT BELØP	20
4.1. ARBEIDSDEPARTEMENTET	20
4.2. BARNE-, LIKESTILLINGS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET.....	27
4.3. HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET	28
4.4. FULLMAKTER	28
5. ØVRIGE RAMMER OG RETNINGSLINJER FRA AD	28
5.1. OPPFØLGING AV SAKER FRA RIKSREVISJONEN	28
5.2. RAPPORTERING OM GJENNOMFØRINGEN AV ARBEIDSMARKEDSTILTAKENE I 2010.....	28
5.3. RAPPORTERING OM PERSONER MED NEDSATT ARBEIDSEVNE SOM HAR BEHOV FOR ARBEIDSRETTET BISTAND 29	
5.4. SAMARBEID MELLOM AD OG KD OM UNGDOM.....	29
5.5. NASJONAL STRATEGIPLAN FOR ARBEID OG PSYKISK HELSE.....	29
5.6. OPPFØLGING AV IA-AVTALEN.....	29
5.7. OPPFØLGING AV NYTT PENSJONSREGELVERK.....	30
5.8. TILSKUDD TIL PENSJONISTENES ORGANISASJONER.....	30

Postadresse
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Møllergata 37

Telefon
22 24 90 90
Org no.

983 887 457

Velferdspolitisk avdeling
Telefaks

22 24 27 68

Saksbehandler
Nina Beate Rasch-
Olsen
22 24 47 42

5.9.	UTENLANDSOMRÅDET	30
5.10.	SIKKERHET OG BEREDSKAP	31
5.11.	RAPPORTERING OM LØNNSGARANTIORDNINGEN	31
5.12.	MIDLERTIDIGE ENDRINGER I REGELVERKET FOR BIO	32
5.13.	OPPFØLGING AV ST.MELD. NR. 18 (2007-2008) ARBEIDSINNVANDRING	32
5.14.	HJELPEMIDDELUTVALGET	32
5.15.	SAMARBEIDSAVTALE MELLOM KS OG AID OM STYRKET SAMARBEID MELLOM ARBEIDS- OG VELFERDSETATEN OG UTDANNINGSMYNDIGHETENE	32
5.16.	FORSKNING OG KUNNSKAPSUTVIKLING	33
5.17.	PUBLIKASJONEN ARBEID OG VELFERD	33
5.18.	AKTIVITETS- OG REDEGJØRELSESPLIKTEEN	33
5.19.	BRUKERUNDERSØKELSER	34
6.	ØVRIGE RAMMER OG RETNINGSLINJER FRA BLD.....	34
6.1.	EN GOD FORELDREPENGEORDNING FOR MØDRE OG FEDRE.....	34
6.2.	LIKEVERDIG FORELDRESKAP OG GODT SAMARBEID TIL BESTE FOR BARNA I DELTE FAMILIER.....	34
7.	ØVRIGE RAMMER OG RETNINGSLINJER FRA HOD.....	35
7.1.	PASIENTTRANSPORT – ENKELTOPPGJØR	35
7.2.	HELSEREFUSJONSOMRÅDET - FRIKORT.....	35
8.	RAPPORTERING	36
8.1.	VIRKSOMHETSRAPPORTENE	36
8.2.	BUDSJETTFORSLAG, STRATEGISKE INNSPILL MV.	37

Vedlegg 1: Budsjettfullmakter for 2010

Vedlegg 2: Personalfullmakter for 2010

Vedlegg 3: Oversikt over rapportering og hyppighet i tilknytning til opplegget for mål og resultatstyring i 2010

Vedlegg 4: Kalender for styringsdialogen i 2010

1. INNLEDNING

Nytt Arbeidsdepartement ble opprettet fra 1. januar 2010. Arbeidsdepartementet (forkortet til AD) består av det tidligere Arbeids- og inkluderingsdepartementet med unntak av Innvandringsavdelingen, Integrerings- og mangfoldsavdelingen og Same- og minoritetspolitisk avdeling. Arbeidsdepartementet har fått overført oppgaver knyttet til offentlige tjenestepensjoner fra Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet.

Arbeidsdepartementet stiller i dette tildelingsbrevet midler til rådighet for Arbeids- og velferdsdirektoratet, og gir samtidig rammer og retningslinjer for Arbeids- og velferdsdirektoratet og Arbeids- og velferdsetatens virksomhet i 2010.

Arbeids- og velferdsetaten har ansvaret for gjennomføringen av sentrale deler av arbeids- og velferdspolitikken. Arbeids- og velferdsdirektoratet skal videre ivareta oppgaver på levekårsområdet. Arbeids- og velferdsetaten skal utføre oppgaver på helserefusjonsområdet for Helse- og omsorgsdepartementet basert på tjenesteavtaler mellom Arbeids- og velferdsdirektoratet og Helsedirektoratet, og har ansvaret for forvaltningen av barnebidrag og ytelsene kontantstøtte, barnetrygd og foreldrepenger for Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, jf. Prop. 1 S (2009-2010) Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Prop. 1 S (2009-2010) Helse- og omsorgsdepartementet og Prop. 1 S (2009-2010) Barne- og likestillingsdepartementet.

Omtalen i budsjettproposisjonene skal være utgangspunktet for gjennomføringen av politikken i 2010, sammen med de presiseringer og retningslinjer som gis i dette brevet. Der ikke annet er skrevet, legges det til grunn at den løpende virksomheten videreføres.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har et selvstendig ansvar for å informere departementet dersom det er risiko for vesentlige avvik i gjennomføringen av politikken, i planer som er avtalt med departementet eller i virksomheten forøvrig. Dersom direktoratet vurderer at det er uklårheter i de rammene og retningslinjene som formidles til direktoratet, har direktoratet et selvstendig ansvar for å ta dette opp med departementet.

2. OVERORDNEDE MÅL OG SATSINGSOMRÅDER/PRIORITERTE OPPGAVER I 2010

I Prop. 1 S (2009-2010) Arbeids- og inkluderingsdepartementet, under det nye resultatområdet Arbeid og velferd, fremgår de overordnede målene for arbeids- og velferdspolitikken. Hovedmålene i arbeids- og velferdspolitikken er:

- En helhetlig, effektiv og brukerorientert arbeids- og velferdsforvaltning
- Et velfungerende arbeidsmarked med høy yrkesdeltakelse
- Et inkluderende samfunn som sikrer alle muligheter til deltakelse
- Sikre økonomisk trygghet for den enkelte
- Avskaffe fattigdom og redusere sosiale og økonomiske forskjeller

Hovedmålene følges av delmål. Disse uttrykker hva etaten skal arbeide for å oppnå. Delmålene vil kunne bidra til flere av hovedmålene i arbeids- og velferdspolitikken. Delmålene som gjengis her, vil strukturere den videre teksten i tildelingsbrevet:

- Flere i arbeid og aktivitet, færre på stønad
- Et inkluderende arbeidsliv

- Virksomheter med ledige jobber får dekket sitt behov for arbeidskraft
- Bidra til at personer med nedsatt arbeidsevne får en aktiv hverdag
- Et økonomisk og sosialt bærekraftig pensjonssystem
- Bedre levekårene for de vanskeligst stilte
- Tjenester og oppfølging tilpasset brukernes behov
- Rett stønad til rett tid
- God gjennomføring av reformer og organisasjonsutvikling

Etatens innsats skal innrettes slik at den bygger opp under de overordnede målene for arbeids- og velferdspolitikken, herunder målene for NAV-reformen og pensjonsreformen. I det følgende fremgår satsningsområder og prioriterte oppgaver for Arbeids- og velferdsetaten i 2010.

I 2010 skal Arbeids- og velferdsetaten fortsette arbeidet med å *bedre ytelsesforvaltningen*. Saksbehandlingstidene skal reduseres, og restansene skal bygges ytterligere ned. Samtidig skal arbeidet med å øke effektiviteten og produktiviteten videreføres. Arbeids- og velferdsetaten skal i 2010 arbeide for å bedre internkontrollen i ytelsesforvaltningen. Departementet forventer at etaten så raskt som mulig får en tilfredsstillende kontroll med ytelsesforvaltningen, slik at ressurser og fokus i økende grad kan flyttes til oppfølging og aktiviteter som skal skje i NAV-kontoret. Det vises til nærmere omtale under punkt 3.8 Rett stønad til rett til og punkt 3.9 God gjennomføring av reformer og organisasjonsutvikling.

Arbeids- og velferdsetaten skal legge vekt på *oppfølging og arbeidsrettet bistand* for å motvirke utstøting fra arbeidslivet, blant annet for å motvirke langtidsledighet. God oppfølging av brukere skal stå sentralt i arbeidet med å legge til rette for økt yrkesdeltakelse. Etaten skal videreføre den systematiske oppfølgingen av ledige for å sikre aktiv jobbsøking blant arbeidssøkere. Det vises til nærmere omtale under punkt 3.1 Flere i arbeid og aktivitet, færre på stønad og punkt 5.2 Rapportering om gjennomføring av arbeidsmarkedstiltakene i 2010.

Arbeids- og velferdsetatens *oppfølging av sykmeldte* skal bedres ytterligere i 2010. Det vises til nærmere omtale under punkt 3.2 Et inkluderende arbeidsliv.

Retten til arbeidsevnevurdering og aktivitetsplan skal iverksettes fra 1. februar 2010 og *arbeidsavklaringspenger* skal iverksettes fra 1. mars 2010. Arbeids- og velferdsetaten skal legge til rette for en god innføring av det nye regelverket, herunder gi god informasjon og veiledning til brukere om nytt regelverk. Det må videre legges til rette for en gradvis kvalitetsheving, slik at flest mulig brukere raskest mulig får behovs- og/eller arbeidsevnevurdering med tilfredsstillende kvalitet, hensiktsmessig oppfølging og tjenester i tråd med aktivitetsplanen. Etaten skal i startfasen legge særlig vekt på å sikre at alle får ytelsene de har krav på til rett tid. Det vises til nærmere omtale under punkt 3.1 Flere i arbeid og aktivitet, færre på stønad.

Fra 1. januar 2010 skal kommunene tilby *kvalifiseringsprogrammet* uavhengig av etableringstidspunkt for NAV-kontoret. Arbeids- og velferdsdirektoratet skal i 2010 videreføre innsatsen for at flest mulig i målgruppen får tilbud om kvalifiseringsprogram i samsvar med lovens krav og med tilfredsstillende kvalitet, jf. omtale under punkt 3.1 Flere i arbeid og aktivitet og punkt 3.6 Bedre levekårene for de vanskeligst stilte.

Nye *pensjonsregler* med fleksibelt uttak av alderspensjon vil tre i kraft fra 1. januar 2011. Arbeids- og velferdsdirektoratet skal i 2010 legge til rette for en god innfasing av nye regler, herunder gi god informasjon og veiledning til brukere om nytt regelverk og sikre at IKT-systemet for ny pensjonsløsning fungerer når nytt regelverk trer i kraft, jf. omtale under punkt 3.9 God gjennomføring av reformer og organisasjonsutvikling.

3. DELMÅL, STYRINGSPARAMETERE OG RAPPORTERING

Det har vært behov for å foreta enkelte justeringer i delmålsstrukturen sammenlignet med Prop. 1 S (2009-2010) for bedre å få fram hva etaten har ansvaret for. Et økonomisk og sosialt bærekraftig pensjonssystem vil inngå som eget delmål i tildelingsbrevet til Arbeids- og velferdsdirektoratet fra 2011 når nytt pensjonsregelverk er implementert. Implementering av nytt pensjonsregelverk, pensjonsreform og IKT-pensjon er gjengitt under delmålet "God gjennomføring av reformer." Sistnevnte delmål er også utvidet med stikkordet organisasjonsutvikling for bedre å synliggjøre føringer og oppfølging av direktoratets innsats i arbeidet med den videre organiseringen av Arbeids- og velferdsetaten etter NAV-reformen.

Delmålet "Bedre levekårene for de vanskeligst stilte" omhandler oppgaver som Arbeids- og velferdsdirektoratet har, knyttet til levekår og sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen. Direktoratet er på dette området ikke direkte ansvarlig for resultater og effekter for brukerne, da dette ligger til kommunenes ansvarsområde. Rapporteringen er således i hovedsak knyttet til aktiviteter i regi av Arbeids- og velferdsdirektoratet.

For de øvrige delmålene er det fastsatt styringsparametere og/eller krav til rapportering, som så langt det er mulig skal relateres til samme tidspunkt eller periode året før og utviklingen siden forrige rapportering. Ved rapporteringen skal det under de enkelte punkter legges vekt på en analytisk tilnærming der bl.a. utfordringer, dilemmaer og tiltak som etaten har satt i verk eller planlegger å sette i verk, kommer fram. Opplegget for mål- og resultatstyring er basert på en vurdering av risiko og vesentlighet. Hovedmål, delmål og styringsparametre som fremgår i tildelingsbrevet, vil imidlertid ikke være uttømmende for alle deler av Arbeids- og velferdsetatens virksomhet.

3.1. Flere i arbeid og aktivitet og færre på stønad

Det innføres rett til systematisk behovsavklaring og vurdering av arbeidsevne fra 1. februar 2010. Departementet legger til grunn at dette blir forvaltningens gjennomgående arbeidsmetodikk i 2010. Den nye metodikken med tidlig, rask og god avklaring av brukernes behov for bistand, skal gi bedre muligheter for mer individuelt tilpasset oppfølging og bistand.

Behovs- og arbeidsevnevurderingene skal, sammen med behovet i arbeidsmarkedet, gi grunnlag for å tilpasse tiltak og tjenester til brukernes behov. Kvalitet og resultater for brukeren skal vektlegges i tiltaksbruken. Direktoratet skal legge til rette for reell brukermedvirkning, en kvalitativt god avklaring og en likeverdig tjeneste. Brukere som har fått fastslått at de har et bistandsbehov i form av tiltak eller tjenester, skal delta i utarbeidelsen av en konkret plan (aktivitetsplan) for hvordan de skal komme i arbeid eller et kvalifiseringsprogram. Etter at aktivitetsplanen er avklart, skal etaten iverksette målrettede og tilpassede tiltak og tjenester så tidlig som mulig.

Departementet er innforstått med at det vil ta noe tid innen arbeidsmetodikken benyttes på en fullt ut tilfredsstillende måte, men det må legges til rette for en gradvis kvalitetsheving slik at

flest mulig brukere raskest mulig får behovs- og/eller arbeidsevnevurdering med tilfredsstillende kvalitet, hensiktsmessig oppfølging og tjenester i tråd med aktivitetsplanen.

Etaten skal derfor legge til rette for overvåking og oppfølging av innføringen av den nye arbeidsmetodikken. Det skal videre legges vekt på utvikling av kompetanse hos etatens medarbeidere.

Det skal fastsettes minst ett årlig oppfølgingstidspunkt for mottakere av arbeidsavklaringspenger. Departementet tar sikte på å innføre minst halvårlige oppfølgingstidspunkter fra 2011. Etaten må legge til rette for registrering av fastsatte og gjennomførte oppfølgingstidspunkter.

Blant de ledige skal langtidsledige, ungdom, herunder ungdom med tilleggspblemer og innvandrere prioriteres ved inntak til arbeidsmarkedstiltak. Ungdomsgarantien for ungdom under 20 år og tiltaks- og oppfølgingsgarantiene for unge 20-24 år videreføres i 2010. Målgruppen for langtidsledighetsgarantien utvides til å omfatte personer som har vært sammenhengende ledige i seks måneder eller mer, og har en samlet arbeidssøkerperiode på to år eller lenger. Personer med nedsatt arbeidsevne som har behov for arbeidsrettet bistand, skal få tilbud om nødvendig og hensiktsmessig tiltak så raskt som mulig. Det skal arbeides systematisk for å redusere ventetiden før tiltak. Som et grunnlag for dette, skal det utarbeides pålitelig statistikk, jf. omtale nedenfor.

Statlige arbeidsmarkedstiltak utgjør en vesentlig del av tiltakene i kvalifiseringsprogrammet. Arbeids- og velferdsetaten skal sikre at arbeidsmarkedstiltak i tilstrekkelig grad er tilgjengelig for og tilpasset deltakerne på kvalifiseringsprogram.

Satsingen på målrettede arbeidsmarkedstiltak som ledd i regjeringens innsats mot fattigdom videreføres i 2010. Målgruppen for denne satsingen er delvis overlappende med målgruppen for kvalifiseringsprogrammet. Deltakere bør derfor vurderes med sikte på deltakelse i kvalifiseringsprogrammet. Dette gjelder også for ev. nye deltakere i arbeidsmarkedssatsingen. Direktoratet bes i 2010 foreta en ny vurdering av i hvilken grad det er personer i arbeidsmarkedssatsingen som ikke kommer i målgruppen for kvalifiseringsprogrammet, herunder hvordan de best kan ivaretas ved en eventuell avvikling av denne satsingen i sin nåværende form. Tilbakemelding skal senest skje i forbindelse med virksomhetsrapporten for 1. tertial 2010.

Arbeids- og velferdsetaten skal i samarbeid med kommunene også legge til rette for at personer med økonomisk stønad fra kommunen, og deltakere i introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere, skal komme i arbeid. Dette fordrer et systematisk samarbeid med kommunene og Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi).

Styringsparametere:

- Andel ordinære arbeidssøkere med overgangen til arbeid.
- Andel personer med nedsatt arbeidsevne med overgang til arbeid.
- Andel personer med nedsatt arbeidsevne med behov for arbeidsrettet bistand som deltar i arbeidsrettede tiltak.
- Andel ordinære arbeidssøkere med oppfølging siste tre måneder.

Rapportering:

Det skal tertialvis gis en samlet vurdering av situasjonen på arbeidsmarkedet, herunder utfordringer i etatens arbeid. Rapporteringen skal også bl.a. inneholde:

- Andel ledige 20-24-åringer med oppfølging etter tre måneders ledighet (oppfølgingsgarantien).
- Andel ledige under 20 år som har fått tilbud om arbeidsrettede tiltak (ungdomsgarantien).
- Andel langtidsledig ungdom 20-24 år som har fått tilbud om arbeidsrettede tiltak (tiltaksgarantien).
- Andel langtidsledige i målgruppen for langtidsledighetsgarantien som har fått tilbud om arbeidsrettede tiltak (langtidsledighetsgarantien).
- For garantiene som omfatter ungdom skal det også rapporteres på faktisk deltakelse i tiltak.
- Andel ordinære arbeidssøkere med oppfølging siste tre måneder, fordelt på de som har vært ledige under tre måneder, mer enn tre måneder, mer enn seks måneder og mer enn tolv måneder.
- Andel ledige som deltar på tiltak.
- Oppfølging av brukere som har behov for arbeidsrettede tiltak, herunder om oppfølgingsvedtaket blir fulgt opp i aktivitetsplanen og med deltakelse på tiltak.
- Tiltaksdeltakelse, oppfølging og overgang til arbeid for innvandrere, herunder etatens innsats ifm gjennomføring av introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere.
- Deltakere som inngår i den landsomfattede satsingen på målrettede arbeidsmarkedstiltak knyttet til handlingsplan mot fattigdom og deltakere i kvalifiseringsprogram med arbeidsmarkedstiltak i regi av Arbeids- og velferdsetaten, samt overgang til arbeid for disse gruppene.
- Oppfølging av personer med arbeidsavklaringspenger.
- Tid fra § 14a vedtak til godkjent aktivitetsplan.
- Tid fra godkjent aktivitetsplan til tiltaksstart.

Det skal rapporteres på de to sistnevnte punktene fra og med 2. tertial. Det skal etableres gode registreringsrutiner også når det gjelder fasen fra starttidspunkt og fram til § 14a vedtak. Departementet kommer tilbake til dette og til spørsmålet om ventetider generelt i et eget brev.

Arbeids- og velferdsdirektoratet skal i 2010 i dialog med departementet legge til rette for videre utvikling av statistikk som følge av innføring av ny arbeidsmetodikk. Departementet vil i samråd med direktoratet vurdere behovet for nye styringsparametere og rapportering for 2011.

Det skal også legges til rette for fremtidig måling av effekter av gjennomførte tiltak. Direktoratet må påregne at det skal gjennomføres utvalgsundersøkelser og evalueringer for å dokumentere effektene, og må i den forbindelse tilrettelegge datamateriale for slike formål. De viktigste effektene er antall personer som har gått over til arbeid, utdanning, varighet i arbeidslivet og evt. inntektsendringer. Departementet legger opp til at det skal gjennomføres en ekstern evaluering av implementeringen av arbeidsevnevurderingen. Det forutsettes god dialog mellom departementet og direktoratet om opplegg for og gjennomføring av evalueringen.

3.2. Et inkluderende arbeidsliv

Arbeids- og velferdsetaten skal bidra i arbeidet med å hindre utstøting og frafall fra arbeidslivet. Arbeids- og velferdsetatens innsats skal omfatte både bistand, støtte og veiledning til virksomhetenes forebyggende arbeid, samt veiledning og rådgiving til personer i forbindelse med tilrettelegging for å kunne fortsette i arbeidslivet.

Arbeids- og velferdsetaten skal ha en samlet og integrert innsats for å bidra til å redusere sykefraværet både mot den som er sykmeldt, mot virksomhetene og mot sykmeldende behandler. For å sikre at det forebyggende og systemrettede arbeidet ses i nødvendig sammenheng med den individbaserte oppfølgingen er både arbeidslivssentrene og NAV-kontorene sentrale. Virksomhetene skal utforme og sende inn oppfølgingsplaner og gjennomføre dialogmøter. Arbeids- og velferdsetaten skal medvirke til at virksomhetene gjennomfører sine oppfølgingsoppgaver, blant annet gjennom å følge med på og kontrollere virksomhetenes og sykmeldende behandleres oppfølging og om nødvendig vurdere bruk av sanksjoner.

Etaten skal legge vekt på at tiltak settes inn tidlig i stønadsforløpet for å forebygge og hindre utstøting fra arbeidslivet når det er hensiktsmessig. Med henvisning til arbeidsgivers tilretteleggingsplikt i sykepengeperioden bør alle tiltak hos nåværende arbeidsgiver være prøvd før det iverksettes tiltak i regi av etaten hos andre arbeidsgivere.

Arbeids- og velferdsetatens oppfølging av sykmeldte skal bedres ytterligere i 2010, med sikte på at alle sykmeldte med behov for oppfølging skal bli innkalt til dialogmøte 2 og at dialogmøtene som hovedregel gjennomføres innen uke 26. Oppfølging av sykmeldte skal ses i sammenheng med ordningen tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykmeldte (Raskere tilbake), bruken av ny sykmeldingsblankett og avventende sykmelding.

Arbeidslivssentrene skal støtte opp under virksomhetenes egen innsats og gi systemrettet bistand til virksomheter som har undertegnet samarbeidsavtale om å bli IA-virksomhet. Arbeidslivssentrene skal bidra til at sykmeldte kommer raskere tilbake i arbeid gjennom systemrettet veiledning og bistand mot IA-virksomheter, samt bidra i etatens øvrige sykefraværsoppfølging. Arbeidslivssentrene skal gi veiledning og bistand innen alle IA-avtalens operative delmål. Arbeid for å redusere sykefraværet skal fortsatt tillegges særlig vekt, og virksomheter med høyt og/eller stigende sykefravær skal prioriteres i oppfølgingsarbeidet.

Arbeidslivssentrene skal, i samarbeid med blant annet Senter for seniorpolitikk, støtte opp under virksomhetenes innsats for å holde eldre arbeidstakere i arbeidslivet. Arbeidet skal ses i sammenheng med oppfølgingsarbeidet av eldre arbeidstakere som gjøres ved NAV-kontorene.

Personer med redusert funksjonsevne kan trenge bistand fra flere enheter i Arbeids- og velferdsetaten, herunder Arbeidslivssentrene, Hjelpemiddelsentralene og NAV-kontorene. Etaten skal opparbeide nødvendig kompetanse knyttet til denne gruppens behov ved overgang til arbeid, herunder også overgang fra utdanning til arbeid. Etaten skal bruke tilretteleggingsgarantien for å bidra til at flere personer med redusert funksjonsevne kommer i jobb, og/eller blir værende i arbeid.

Arbeids- og velferdsetaten skal i 2010 videreføre samarbeidet med Arbeidstilsynet og Petroleumstilsynet om forebygging og oppfølging av sykefravær gjennom aktiviteter knyttet til etatenes sentrale felles handlingsplan og regionenes fylkesvise samarbeidsplaner.

Avtalen om et inkluderende arbeidsliv er videreført til 1. mars 2010. Arbeids- og velferdsetaten oppfølgingsansvar kan bli endret som følge av innhold i ny avtale. Departementet vil komme tilbake til dette.

Styringsparametere:

- Andel sykmeldte med behov hvor dialogmøter er gjennomført, herunder hvor mange som er gjennomført innen 6 måneder.

Rapportering

- Arbeids- og velferdsdirektoratet skal i samarbeid med Helsedirektoratet hvert tertial utarbeide en felles statusrapport for Arbeids- og velferdsetatens del og de regionale helseforetakenes del av ordningen om tilskudd til kjøp av helse- og rehabiliteringstjenester for sykmeldte (Raskere tilbake).
- Etaten skal hvert tertial oppsummere utviklingstrekkene i sykefravær og uførepensjonering, og gi en samlet vurdering av arbeidet med å redusere sykefraværet, samt resultatoppgjør på alle delmålene i IA-avtalen. Det skal bl.a. rapporteres om oppfølging av sykmeldte, innhenting av oppfølgingsplaner og gjennomførte dialogmøter mv, samt direktoratets vurdering av effekten av dette på sykefraværsutviklingen. I tillegg skal det redegjøres for erfaringene med bruk av sykmeldingsblanketten som et kommunikasjonsverktøy og bruken av avventende sykmelding. Det skal rapporteres på tiltak iverksatt innenfor IA-avtalen, herunder aktiviteter og status for tilretteleggingsgarantien og tiltak iverksatt under Nasjonal strategi for arbeid og psykisk helse.
- Etaten skal rapportere om Arbeidslivssentrene oppfølging av IA-avtalen og erfaringer med bruk av tiltak rettet mot IA-virksomhetene og øvrige virkemidler som følger av IA-avtalen, samt direktoratets vurdering av effekten av disse ift. delmålene i IA-avtalen. Det skal også rapporteres på andel IA-virksomheter som har fast kontaktperson i Arbeidslivssenteret. Etaten skal sammen med Arbeidstilsynet og Petroleumstilsynet rapportere om samarbeidsaktiviteter knyttet til forebygging og oppfølging av sykefravær.

3.3. Virksomheter med ledige jobber får dekket sitt behov for arbeidskraft

3.3.1. Mobilisering av arbeidskraftressurser /tilrettelegging for arbeidsinnvandring

Etaten skal ha god kunnskap om arbeidsgivers behov og om arbeidsmarkedet lokalt, regionalt og nasjonalt slik at det kan legges til rette for effektiv formidling av arbeidskraft. Som ledd i tiltaks- og formidlingsarbeidet, skal Arbeids- og velferdsetaten holde god kontakt med arbeidsgivere og bygge opp nødvendig bransjekunnskap. Rask og målrettet rekrutteringsbistand skal gis til arbeidsgivere som ber om det.

For å bistå arbeidsgiverne med å fylle ledige stillinger skal etaten mobilisere arbeidskraftressursene som finnes blant de registrerte ledige og undersysselsatte. I den grad det er mangel på kvalifisert arbeidskraft innenlands, skal etaten fortsatt yte bistand til arbeidsgivere som ønsker å rekruttere utenlandsk arbeidskraft fra EØS/EFTA-området gjennom EURES. Etaten skal også tilrettelegge for at bedrifter og virksomheter kan rekruttere

arbeidskraft fra utlandet på en enkel og effektiv måte når behovet ikke kan dekkes innenlands eller i EØS/EFTA-området.

Den nye utlendingsloven trådte i kraft 1. januar 2010, og viderefører ordninger som har betydning for Arbeids- og velferdsetatens arbeid på dette området. Arbeids- og velferdsetaten skal bl.a. arbeide med bistand til arbeidsgivere og arbeidssøkere i EØS-/EFTA-området, samt kunnngjøre ledige stillinger samtidig innenlands og i EØS-/EFTA-området. Etaten må i den sammenheng foreta individuell arbeidsmarkedsmessig vurdering ved arbeidsforhold der dette kreves. Arbeids- og velferdsdirektoratet skal fastsette kvoten for sesongarbeid innenfor jordbruks- og skogbruksnæringen og bistå Utlendingsdirektoratet når det gis retningslinjer om ordningen med kvoter.

Arbeids- og velferdsetaten skal videreføre sitt samarbeid med de nye servicesentrene for utenlandske arbeidstakere i Kirkenes og Stavanger ut fra lokale behov og med lokale tilpasninger.

Styringsparametere:

- Andel stillinger meldt til NAV lokal med tilvisning.

Rapportering:

- Andel stillinger som er meldt til Arbeids- og velferdsetaten, dvs. summen av tilgangen direkte meldte stillinger og stillinger registret av bedriftene selv på nav.no i andel av tilgang stillinger totalt (dvs. markedsandel).
- Det skal gis en oppsummering av bistanden gitt av EURES. Oppsummeringen skal bl.a. baseres på antallet arbeidsgivere som har fått rekrutteringstjenester og anslag på omfanget av rekrutterte arbeidstakere fra utlandet.

3.4. Bidra til at personer med redusert funksjonsevne kan ha en aktiv hverdag

Arbeids- og velferdsetaten skal sørge for at personer med redusert funksjonsevne får rett hjelpemiddel og nødvendig tilpasning av hjelpemidlet til rett tid. Hjelpemidler til barn og unge skal prioriteres. Det gjelder også hjelpemidler til arbeid og utdanning.

Styringsparameter:

- Gjennomsnittlig saksbehandlingstid og leveransetid for arbeidsplasshjelpemidler og avvik fra normtider.
- Gjennomsnittlig saksbehandlingstid og leveransetid for hjelpemidler i dagliglivet og avvik fra normtider.
- Gjennomsnittlig tid for reparasjon av hjelpemidler i dagliglivet og avvik fra normtider for prioriterte grupper.

Rapportering:

- Det skal gis en redegjørelse for oppfølgingen av tiltak på hjelpemiddelområdet; herunder tilgjengelighet, organisering og forvaltningspraksis, samt antall klagesaker.

3.5. Et økonomisk og sosialt bærekraftig pensjonssystem

Etatens bidrag til å støtte opp under et økonomisk og sosialt bærekraftig pensjonssystem vil inngå som eget delmål i tildelingsbrevet til Arbeids- og velferdsdirektoratet fra 2011 når nytt pensjonsregelverk er implementert, jf. omtale under punkt 3.

3.6. Bedre levekårene for de vanskeligst stilte

Arbeids- og velferdsdirektoratet skal i samarbeid med kommuner og andre samarbeidspartnere, bidra til gode levekår og sosial inkludering. Fylkesmannen utfører enkelte oppgaver knyttet til dette området på vegne av Arbeids- og velferdsdirektoratet. Direktoratet skal utarbeide embetsoppdrag for fylkesmannen knyttet til oppgaver på Arbeidsdepartementets ansvarsområde.

3.6.1. Legge til rette for god kompetanse og kvalitet i sosiale tjenester

Arbeids- og velferdsdirektoratet skal sammen med Helsedirektoratet bidra til god kompetanse og kvalitet i sosiale tjenester samt til god koordinering av statlige virkemidler, herunder tilskuddsmidler til kommunene.

Direktoratet skal forvalte lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen, herunder tolke og veilede om regelverket overfor fylkesmenn, kommuner, NAV-kontor, interessegrupper og privatpersoner. Statens helsetilsyn skal bl.a. ha oversikt over sosiale forhold og befolkningens behov for tjenester og følge med på hvordan kommuner og NAV-kontor utøver sin virksomhet. Oppgaveløsningen forutsetter således et tett samarbeid.

Direktoratet skal utarbeide rundskriv til regelverket om økonomisk stønad og kvalifiseringsprogram, tilsyn og intern kontroll i den nye loven om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningsloven, jf. brev av 8.10.2009.

Direktoratet skal bidra til å høyne kompetanse, kvalitet og tilgjengelighet i tilbudet om økonomi- og gjeldsrådgivning i kommunene, samt å sikre drift av 800GJELD, jf. rapporteringskrav om innsatsen mot fattigdom nedenfor.

3.6.2. Bidra i arbeidet med å bekjempe fattigdom

Arbeids- og velferdsdirektoratet har ansvar for iverksetting og gjennomføring av flere tiltak i regjeringens handlingsplan mot fattigdom.

Blant viktige tiltak i 2010 er kvalifiseringsprogram for utsatte grupper, samordning av tiltak for tilbakeføring - fra fengsel til kvalifiseringsprogram, kompetanse- og utviklingstiltak for å forebygge og redusere barnefattigdom, tiltak for å forebygge og bekjempe bostedsløshet, tiltak for å øke kompetanse, kvalitet og tilgjengelighet til økonomi- og gjeldsrådgivningstilbudet i kommunene, tilskudd til aktivisering og arbeidstrening i regi av frivillige organisasjoner og samarbeid med organisasjoner for sosialt og økonomisk vanskeligstilte.

Arbeids- og velferdsdirektoratet skal legge til rette for god gjennomføring av kvalifiseringsprogrammet. Kommunene skal kunne tilby kvalifiseringsprogrammet fra 1. januar 2010 uavhengig av etableringstidspunktet for NAV-kontoret. Direktoratet skal i samarbeid med kommunene bidra til at nye NAV-kontor og kommuner kommer raskt i gang med gjennomføringen av programmet.

Kvalifiseringsprogrammet skal være individuelt tilpasset. Dette krever tilgang på et bredt spekter av tiltak tilpasset behovene som potensielle deltakere i programmet har, og det forutsetter at den samlede kompetansen ved kontorene utnyttes, herunder både sosialfaglig og arbeidsmarkedsfaglig kompetanse. Direktoratet har et særlig ansvar for kompetanseutvikling,

utvikling av arbeidsmetoder og saksbehandlingsrutiner. Direktoratet skal evaluere virkning av utarbeidet helhetlig metode for oppfølging av brukere i kvalifiseringsprogrammet. Direktoratet skal veilede NAV-kontor, kommuner og etatens fylkesnivå om hvordan regelverket knyttet til kvalifiseringsprogram skal forstås.

Direktoratet skal gi innspill i arbeidet med å beregne kommunale merkostnader knyttet til gjennomføringen av kvalifiseringsprogrammet i 2011.

Direktoratet skal bidra til å legge til rette for samarbeid med frivillig sektor om oppfølgings- og hjelpetiltak overfor vanskeligstilte.

Det forelå høsten 2009 en evaluering av tilskudd til kompetanse- og utviklingstiltak i barnevernet og sosialtjenesten for å forebygge og redusere fattigdom blant barn og unge. Det vil i løpet av våren 2010 foreligge en evaluering av et tilskudd til barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn på Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets ansvarsområde. Det kan med bakgrunn i disse to evalueringene være aktuelt å utarbeide en veileder til kommunene om erfaringene med tiltakene. Departementet vil komme tilbake til saken i et eget brev.

Direktoratet skal i lys av utviklingen med økt andel med lavinntekt blant barn og barnefamilier, herunder blant enslige forsørgere og barnefamilier med innvandrerbakgrunn, foreslå tiltak og virkemidler for å motvirke utviklingen. Arbeids- og velferdsdirektoratet skal samarbeide bl.a. med Integrerings- og mangfoldsdirektoratet og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet om dette.

Arbeids- og velferdsdirektoratet skal sammen med Husbanken og andre samarbeidspartnere, bidra i arbeidet med å forebygge og bekjempe bostedsløshet. Flere utredninger de siste årene peker på utfordringer knyttet til å skaffe og holde på en bolig blant unge i alderen 18-25 år. Direktoratet skal i 2010 sammen med aktuelle samarbeidspartnere, vurdere tiltak for å forebygge og bekjempe bostedsløshet i denne gruppen. Vurdering og eventuelle forslag skal senest foreligge i forbindelse med virksomhetsrapporten for 1. tertial 2010 sammen med den årlige rapporten (for 2009) for resultater av gjennomførte tiltak mot fattigdom.

Regjeringen foreslo i Prop. 1 S (2009-2010) å samle bevilgningen over statsbudsjettet kap. 621 post 63 til ulike tiltak for bostedsløse under ett formål – tilskudd til boligsosialt arbeid. Direktoratet skal utarbeide et utkast til nytt regelverk for ordningen. Det vises til dialog om saken mellom direktoratet og departementet.

I revidert tilskuddsregelverk for tilskudd til aktivisering og arbeidstrening i regi av frivillige organisasjoner over statsbudsjettets kap. 621 post 70 ble det i 2009 etablert en overgangsordning for at organisasjoner som er tildelt tilskudd i perioden 2005-2008. Disse organisasjonene skal gis anledning til å søke om tilskudd i inntil to nye år for å få anledning til å tilpasse seg en situasjon der det statlige tilskuddet opphører. Arbeids- og velferdsdirektoratet skal bidra til at gode tiltak kan videreføres etter endt tilskuddsperiode gjennom informasjon og veiledning om hvordan tiltak kan innrettes for å inngå som en del av kommunen og/eller arbeids- og velferdsforvaltningens ordinære virkemiddelapparat. Direktoratet skal bidra til kunnskaps- og erfaringsformidling med utgangspunkt i den eksterne evalueringen og tiltak/prosjekter innenfor ordningen.

Direktoratet skal følge med på endringer i situasjonen for direktoratets tiltak overfor norske og utenlandske kvinner i prostitusjon med opphold i Norge, og kvinner på innemarkedet. Grünerløkka sosialsenter har som ledd i gjennomføringen av regjeringens handlingsplan mot menneskehandel 2006-2009 mottatt midler til bistand og beskyttelse til ofre for menneskehandel i samme periode. Sosialsenteret er i 2009 også blitt et senter både for norske og utenlandske kvinner i prostitusjonen på innemarkedet. Direktoratet bes om å igangsette arbeidet med en evaluering av Grünerløkkas virksomhet i 2010.

Tungt belastede rusmiddelavhengige kjennetegnes blant annet ved betydelige vansker i forhold til arbeid, utdanning og bolig. Arbeids- og velferdsdirektoratet skal bidra til gjennomføringen av regjeringens opptrappingsplan for rusfeltet. Flere av tiltakene i denne planen inngår også i handlingsplan mot fattigdom, herunder kvalifiseringsprogram for utsatte grupper og tilskudd til boligsosialt arbeid.

EU har utpekt 2010 til det europeiske året for bekjempelse av fattigdom og sosial eksklusjon. Stortinget har sluttet seg til at Norge deltar i det europeiske året 2010, jf. St.prp. nr. 69 (2008-2009) og Innst. S. nr. 340 (2008-2009). Det er utarbeidet et nasjonalt program med prioriteringer for gjennomføringen av det europeiske året i Norge, og aktiviteter under året. Arbeidsdepartementet er nasjonal gjennomføringsinstans. Arbeids- og velferdsdirektoratet vil ha en sentral rolle i gjennomføringen av det europeiske året i 2010. Direktoratet skal bl.a. bistå med utlysning og forvaltning av tilskuddsmidler, og planlegging og gjennomføring av nasjonale aktiviteter. Departementet kommer tilbake til saken.

3.6.3. Bidra til et godt kunnskapsgrunnlag for innsatsen mot fattigdom

Direktoratet skal på egnet måte følge med på utviklingen i antall mottakere av og utgifter til økonomisk sosialhjelp i 2010, spesielt i lys av utviklingen i arbeidsmarkedet. Direktoratet bes i den forbindelse å vurdere, i samråd med KS og SSB, mulighetene til å få etablert hyppigere rapportering fra kommunene til Kostra med påfølgende hyppigere uttrekk av data på utvalgte variabler fra sosialhjelpsstatistikken, herunder når en eventuell slik rapportering kan være på plass.

Direktoratet skal foreta en kunnskapsoppsummering av nyere forskning og annen kunnskap om fattigdom og sosial eksklusjon som gjelder barn, bl.a. i regi av Senter for studier av fattigdom, minstesikring og sosial integrasjon (FAMI, Fafo/NOVA) og Gruppe for inkluderende velferd (GIV) ved Høgskolen i Oslo. Kunnskapsstatusen skal foreligge 15. august 2010.

Direktoratet skal bidra til å videreutvikle statistikk og indikatorer og systemer for tilstandsbeskrivelser på feltet fattigdom og sosial eksklusjon, herunder den årlige sosiale rapporteringen i regi av SSB.

Rapportering:

- Det skal rapporteres særskilt hver måned og hvert tertial om gjennomføringen av kvalifiseringsprogrammet i tråd med nåværende opplegg.
- Det skal rapporteres hvert tertial om gjennomførte aktiviteter i egenregi knyttet til Handlingsplan mot fattigdom.
- Det skal utarbeides en årlig rapport om resultater av gjennomførte tiltak mot fattigdom og en vurdering av resultatene av innsatsen, herunder en vurdering av behov for

endringer i innretning av innsatsen. Rapporteringen kan gis som et vedlegg til virksomhetsrapporten for 1. tertial.

3.7. Tjenester tilpasset brukernes behov

Arbeids- og velferdsetaten skal møte brukerne med service, respekt, kompetanse, informasjon, tilgjengelighet og et godt tilpasset tjenestetilbud. Variasjon i brukernes bakgrunn i forhold til bl.a. språk, kultur og erfaring stiller krav til utforming og tilpasning av tjenestene. Forholdene skal legges til rette for at brukere som har behov for det, skal kunne legge frem sin sak uforstyrret.

3.7.1. Brukertilfredshet målt gjennom brukerundersøkelser

Arbeids- og velferdsetaten skal gjennomføre halvårlige personbrukerundersøkelser hvor et representativt utvalg av etatens brukere inngår. Det skal også gjennomføres en årlig brukerundersøkelse blant arbeidsgivere. I samiske områder skal det gjennomføres lokale brukerundersøkelser. Resultatene fra brukerundersøkelsene skal danne grunnlag for utviklingen av tjenestetilbudet i etaten, herunder bedre og mer effektiv service til brukerne. Det vises for øvrig til føringer om gjennomføring av brukerundersøkelser fra Fornyings- og administrasjons- og kirke departementet under punkt 5.19.

Styringsparameter:

- Andel brukere som er fornøyde med helhetlig service i Arbeids- og velferdsetaten skal øke i 2010 sammenlignet med andelen i 2009.

Rapportering:

- Andel brukere som opplever å bli møtt med respekt.
- Andel brukere som er fornøyd med ventetid for å få kontakt med rett person.
- Andel brukere som er fornøyd med svartid på telefon.
- Andel arbeidsgivere som er fornøyd med ulike tjenester i Arbeids- og velferdsetaten, herunder tilgjengelighet.

3.7.2. Brukermedvirkning

Arbeids- og velferdsetaten skal ha både individbasert og systembasert brukermidvirkning.

Arbeids- og velferdsetaten skal så langt som mulig utforme tjenestetilbudet i samarbeid med brukeren, gjennom behovsavklaring og individuell oppfølging. Hva gjelder brukermidvirkning på individnivå vises det til nærmere omtale av arbeidsevnevurderinger og etatens øvrige oppfølgingsarbeid under punkt 3.1 Flere i arbeid og aktivitet, færre på stønad og punkt 3.2 Et inkluderende arbeidsliv. Der bruker anmoder om annen saksbehandler, skal etaten være innstilt på å finne smidige løsninger, for eksempel legge til rette for skifte av saksbehandler.

Arbeids- og velferdsetaten skal videre sørge for at representanter for brukerne får mulighet til å uttale seg i forbindelse med planlegging, gjennomføring og evaluering av etatens tjenester.

Rapportering:

- Det skal redegjøres for arbeidet med brukermidvirkning på systemnivå, herunder Arbeids- og velferdsdirektoratets samarbeid med det sentrale brukerutvalget og kontakten med de fylkesvise brukerutvalgene.

3.7.3. Informasjon og tilgjengelighet

Nav.no skal være etatens hovedkanal for informasjonsformidling til brukerne. Telefoni i etatens skal være preget av tilgjengelighet, service og kompetanse. Etatens skal arbeide for å sikre at bygninger er tilgjengelige for brukerne uavhengig av funksjonsevne, jf. arbeids- og velferdsforvaltningslovens § 13.

Arbeids- og velferdsetaten skal legge til rette for at arbeidssøkerne i størst mulig grad selv skal kunne ta ansvar for å komme i arbeid, slik at etatens ressurser kan innrettes mot de grupper og enkeltpersoner som trenger mer omfattende bistand. For at arbeidssøkere lettere skal kunne registrere seg som arbeidssøkere, orientere seg i arbeidsmarkedet og aktivt søke ledige stillinger, skal etaten motivere og veilede brukerne til å benytte selvbetjeningsløsningene på nav.no, jf. punkt 3.3.1.

Informasjon om opptjente pensjonsrettigheter og forventet fremtidig pensjonsnivå skal være lett tilgjengelig for den enkelte. Det vises til nærmere omtale under punkt 3.9.1.

Arbeids- og velferdsetaten skal følge opp tiltakene som fremgår av handlingsplan for samiske språk som Regjeringen la frem i mai 2009.

Ot.prp. nr. 44 (2007-2008) Om lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven) trådte i kraft 1. januar 2009. Arbeids- og velferdsetaten skal på denne bakgrunn, og i tråd med tiltaksbeskrivelsen i Regjeringens handlingsplan for universell utforming og økt tilgjengelighet 2009-2013, utarbeide plan for universell utforming av den delen av virksomheten som retter seg mot allmennheten.

Styringsparametere:

- Andel besvarte anrop totalt ved NAV-kontorer og kundesentre.
- Andel besvarte anrop innen 30 sekunder ved NAV-kontorer og kundesentre. Andelen bør være minst 70 pst. innen 30 sekunder.
- Andelen av arbeidssøkere som registrerer seg selv på nav.no. Andelen bør være minst 75 pst.

Rapportering:

- Det skal redegjøres for strategien for å etablere kontaktsentre i alle landets fylker. Det skal videre rapporteres om effekten av tiltak på telefoniområdet, både med hensyn til tilgjengelighet og service.
- Det skal redegjøres for utviklingen av og tiltak for å bedre informasjonen og lette tilgjengeligheten på nav.no, samt utviklingen av selvbetjeningsløsninger og elektronisk samhandling med etatens samarbeidspartnere.
- Det skal redegjøres for oppfølgingen av tiltakene i handlingsplanen for samiske språk i 3. tertial (årsrapporten), herunder oversetting av lover, forskrifter, søknadsskjema og øvrig informasjon som gjøres tilgjengelig på nav.no.
- Det skal redegjøres for etatens rutiner for bestilling og bruk av kvalifisert tolk, herunder for fremmedspråklige og døve.
- Det skal redegjøres for gjennomføring av plan for universell utforming av den delen av etaten som retter seg mot allmennheten. Planen skal foreligge senest sammen med årsrapporten for 2010.

3.8. Rett stønad til rett tid

Arbeids- og velferdsetaten skal sikre den enkeltes rettigheter gjennom forvaltning av trygdelovene og andre sosiale overføringsordninger på en god og effektiv måte. Det skal legges vekt på å sikre enhetlig forvaltningspraksis i etaten.

3.8.1. Rask utbetaling av ytelser

Arbeids- og velferdsetaten skal i sitt arbeid legge vekt på at brukere får utbetalt rett ytelse til rett tid, jf. styringsparameter.

Arbeids- og velferdsetaten skal videre sikre at personer ikke blir stående uten ytelse til livsopphold ved overgang fra en ytelse til en annen. Revurdering av ytelser skal starte i god tid før stønadstidens utløp for å hindre stans av ytelse når vilkårene for fortsatt ytelse er oppfylt.

Ved etablering av forvaltningsenheter ble det lagt til grunn at disse skulle gi en effektivisering. Arbeids- og velferdsetaten skal videreføre arbeidet med å øke effektiviteten og produktiviteten i ytelsesforvaltningen. Departementet forventer at etaten så raskt som mulig får en tilfredsstillende kontroll med ytelsesforvaltningen, slik at ressurser og fokus i økende grad kan flyttes til oppfølging og aktiviteter som skal skje i NAV-kontoret.

Arbeidsavklaringspenger erstatter rehabiliteringspenger, tidsbegrenset uførestønad og attføringspenger fra 1. mars 2010. Det skal legges til rette for en god innfasing av det nye regelverket, herunder god informasjon og veiledning til brukere. I startfasen skal etaten legge særlig vekt på å sikre at alle får de ytelsene de har krav på.

Det skal arbeides for ytterligere å redusere antall saker over ytre grense og restanser. Departementet vil vurdere krav til reduksjon i restanser samlet sett når det foreligger erfaringer fra endringer i statistikk for restanser som følge av innføringen av arbeidsavklaringspenger.

Styringsparameter

- Antall restanser og saker over ytre grense skal reduseres.

Rapportering:

- Andelen anviste dagpengesaker innen 21 dager.
- Departementet skal 1. halvår orienteres månedlig om utviklingen av saksbehandlingstid for dagpenger og alderspensjon, samt saker over ytre grense og restanser for andre ytelser.
- Fra og med mars 2010 skal det rapporteres om saksbehandlingstiden for arbeidsavklaringspenger.
- Fra 2. halvår oversendes månedlig oppgaver over antall saker til behandling (jf. restanser) og saksbehandlingstider for de mest sentrale ytelsene, samt tertialvis for alle ytelser etaten forvalter. Saksbehandlingstiden skal fortrinnsvis kunne sammenlignes med samme periode året før.
- Det skal gis en orientering tertialvis om planer for effektivisering av ytelsesforvaltningen samt effekter av iverksatte tiltak, herunder produksjonsstyring.

3.8.2. Sikre rett og riktig ytelse – intern kontroll i ytelsesforvaltningen

Gjennom bl.a. god kunnskap om regelverk og virkemidler skal brukerne sikres korrekte vedtak. Arbeids- og velferdsetaten skal videreføre det systematiske arbeidet med å bedre kvaliteten i ytelsesforvaltningen slik at det kan dokumenteres at den enkelte har fått riktig ytelse, og at arbeidet med den enkelte sak utføres mest mulig effektivt.

Departementet viser til Arbeids- og velferdsetatens kontrollstrategi for 2009-2015 hvor det fastsettes følgende målbilde for internkontroll i ytelsesforvaltningen:

- At det foreligger tilstrekkelige og riktige opplysninger i sakene.
- At vilkårene for ytelsen er oppfylt.
- At det gjennomføres en to-trinns behandling før vedtak og utbetaling.
- At utmåling av ytelse er i henhold til regelverket.
- At utbetaling og regnskapsføring er korrekt.

Målbildet skal oppnås gjennom etatens arbeid langs fire kontrolldimensjoner (preventive, oppdagende, analytiske og automatiske kontroller).

Departementet ber om at Arbeids- og velferdsetaten utarbeider og følger opp en handlingsplan for internkontroll for 2010-2011 som bygger opp under en gradvis implementering av kontrollstrategien. Arbeids- og velferdsetaten skal i tråd med dette sikre en bedre internkontroll i ytelsesforvaltningen i 2010 sammenlignet med 2009. Det forutsettes blant annet at etablerte nøkkelkontroller (må-kontroller) etterleves, og at dette gradvis utvides til andre stønadsområder gjennom 2010 basert på vurderinger av risiko og vesentlighet.

Arbeids- og velferdsetaten skal i samarbeid med Pensjonstrygden for sjømenn, etablere rutiner for å forbedre samhandlingen etatene i mellom for å sikre korrekt utbetaling og utbetaling til rett tid.

Arbeids- og velferdsdirektoratet skal legge frem forslag til styringsparametere i forbindelse med rapporteringen fra første tertial 2010. Målsettingen er å gi informasjon om at internkontrollen i ytelsesforvaltningen gjennomføres på en systematisk og risikobasert måte, og at internkontrollen fører til bedret kvalitet i ytelsesforvaltningen i forhold til 2009.

Rapportering

- Det skal redegjøres for arbeidet med å bedre etatens internkontroll i hver tertialrapport, herunder framdrift for de enkelte hovedområder i handlingsplanen.
- Det skal gis en kvantitativ og kvalitativ rapportering om etterlevelsen av innførte nøkkelkontroller. Til første tertialrapport 2010 skal det presenteres et opplegg for hvordan dette kan gjøres.
- Det skal synliggjøres hvilken effekt innførte tiltak for internkontroll har hatt for å bedre kvaliteten i ytelsesforvaltningen.

3.8.3. Avdekke og forebygge trygdemisbruk

Arbeids- og velferdsetaten skal arbeide med sikte på å avdekke og forebygge trygdemisbruk. Etaten skal gjennomføre risikoanalyser for å identifisere kritiske områder for trygdemisbruk, herunder stønadsordninger, næringer/bransjer mv. og om det er behov for nye virkemidler i arbeidet mot trygdemisbruk. Samarbeidet med andre relevante aktører skal videreføres og utvikles. På bakgrunn av dette skal det utarbeides en plan for arbeidet i 2010 for å avdekke og

motvirke trygdemisbruk, herunder hvilke mål etaten sikter mot i sitt arbeid, og samarbeid med andre etater. Det forutsettes at planen er i tråd med kontrollstrategien, jf. punkt 3.8.2. Planen skal sendes departementet innen 1. mars 2010.

Rapportering:

- Det skal i 3. tertial (årsrapporten) redegjøres for antall anmeldelser og avdekket misbruk samt risikovurderinger og utfordringer knyttet til trygdemisbruk.
- I 3. tertial (årsrapporten) skal det gis en redegjørelse for arbeidet mot trygdemisbruk i lys av planen for 2010, herunder resultater og effekter av innsatsen i 2010, samt preventive effekter av kontrollarbeidet og vurdering av hvilke tiltak som har vist seg mest effektive. Videre risikoanalyser av kritiske områder for trygdemisbruk og utfordringer i arbeidet mot trygdemisbruk.

3.8.4. Effektiv innkreving

Arbeids- og velferdsetaten skal i sine prioriteringer på innkrevingsområdet legge vekt på risiko og vesentlighet og tiltakenes effektivitet.

Rapportering:

- Det skal redegjøres for resultater og utfordringer i innkrevingsarbeidet.
- Det skal redegjøres for utviklingen i bidragsgjeld og feilutbetalte ytelser.

3.9. God gjennomføring av reformer og organisasjonsutvikling

3.9.1. Implementering av nytt pensjonsregelverk

Arbeids- og velferdsdirektoratet skal slutføre implementeringen av nytt regelverk slik at fleksibel alderspensjon kan tre i kraft som forutsatt og vedtatt fra 1. januar 2011.

Innføring av fleksibel alderspensjon innebærer at personer fra seks nye årskull, årskullene 1944-1949, vil kunne ta ut pensjon fra 2011. Dette vil kunne medføre en konsentrasjon av personer som ønsker å ta ut pensjon fra om lag samme tidspunkt, og en kraftig økning i antall søknader som må behandles innenfor en kort tidsperiode. Flexibel pensjon, herunder muligheten til å endre pensjonsgrad etter første gangs uttak, må antas å føre til en vedvarende økning i søknadsmengden og til økt informasjonsbehov om mulighetene som ligger i nytt pensjonssystem.

Arbeids- og velferdsdirektoratet skal legge til rette for å kunne behandle søknader om å ta ut alderspensjon og AFP fra 2011 slik at den enkelte får beskjed om innvilget søknad eller avslag i god tid før aktuelt uttakstidspunkt. Det skal i denne sammenhengen tas høyde for at enkelte vil ønske å avvikle eventuelle arbeidsforhold de er i før uttak av pensjon. Det må videre påregnes en generell økning i antall henvendelser til Arbeids- og velferdsetaten fra personer som søker veiledning i pensjonsspørsmål allerede fra 2010. For at den enkelte skal kunne få best mulig informasjon om egen pensjon på en enkel måte, skal etaten tilrettelegge for at flest mulig tar i bruk pensjonsportalen som gir tilgang til pensjonsrelatert informasjon via Internett.

Etaten skal sørge for at nytt regelverk og informasjon og veiledning implementeres på en god og hensiktsmessig måte. Departementet vil følge slutfasen av implementeringsarbeidet tett, og direktoratet må påregne å rapportere jevnlig om alle deler av forberedelsesarbeidet,

herunder IKT, budsjett, organisering og informasjon, samt ta opp særskilte problemstillinger. Departementet kommer nærmere tilbake til hyppighet, form og innhold på rapportering, samt møter knyttet til rapporteringen.

3.9.2. IKT prosjektet knyttet til pensjonsreformen

Direktoratet skal i 2010 legge til grunn styringsdokumentet datert 15.5.2009 for fase 3 i arbeidet med utvikling av IKT- pensjonsprogrammet, jf. KS2- rapport fra Metier om fase 3 datert 31.10.2008. Det vises også til brev datert 28.8.2009 fra departementet der det blant annet fremgår at styringsdokument, samt budsjett og usikkerhetsanalyse bør revideres etter at direktoratet har mottatt komplette regelverksavklaringer, jf. brev datert 28.8.2009 og 9.12.2009 fra direktoratet om regelverksavklaringer.

3.9.3. IKT-virksomheten i Arbeids- og velferdsetaten

Det vises til direktoratets IKT-strategi for perioden 2009-2015 datert 8.6.2009. Departementet tar sikte på en tett dialog om IKT-strategien for etaten (modernisering av IKT-område), blant annet knyttet til diskusjoner om gjennomføring av KS 1 og KS 2 for en modernisering og videreutvikling av IKT-virksomheten i etaten. Departementet legger til grunn at direktoratet dekker ev. kostnader for gjennomføring av KS 1. Departementet kommer tilbake til saken, herunder i eget brev om mandat for utarbeidelse av materiale for KS 1.

I St.meld. nr. 17 (2006-2007) har regjeringen utformet en felles politikk for IKT i offentlig sektor. Direktoratet bes om å følge de mål og tilrådinger som følger av denne. Etaten skal kunne synliggjøre hvorledes utvikling av IKT og investeringer i nye IKT-prosjekter virker positivt til realisering av regjeringens ambisjoner og etatens IKT-strategi. Dette skal gjøres gjennom dokumenterte vurderinger av gjenbruk av fellesløsninger, bidrag til utvikling av fellesløsninger og anvendelse av teknologi som sikrer gjenbruk av informasjon og øker elektronisk informasjon mellom etatens egne systemer og øvrige aktører i offentlig sektor.

Direktoratet skal i virksomhetsrapporten for 3. tertial 2010 (årsrapporten) gi en samlet fremstilling av IKT-arbeidet i etaten. Denne skal bl.a. innholde:

- En redegjørelse om status og resultater for 2010 i lys av hovedmålene for IKT slik det fremgår av IKT-strategien.
- Oppfølging av St.meld. nr. 17 (2006-2007), herunder orientering om vesentlige avvik.
- Risikovurdering av IKT i Arbeids- og velferdsetaten, herunder problembeskrivelser innen de fire hovedmålene som fremgår av IKT-strategien dertil løsningstiltak.

Departementet ber om at risikovurderinger skal ligge til grunn for handlingsplaner og strategiplaner innen IKT-området i 2011 og fremover.

Det skal legges til rette for hensiktsmessig bruk av KITH som er et kompetansesenter for helse- og sosialsektoren.

3.9.4. IKT-arkitektur

For å sikre mer helhet og sammenheng skal statlige virksomheter legge syv felles arkitekturprinsipper til grunn når de utvikler nye IKT-løsninger. Prinsippene gjelder både ved utvikling av nye IKT-systemer og ved vesentlige endringer av eksisterende systemer. Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) forvalter prinsippene. Statlige virksomheter skal også ta i bruk felles løsninger for elektronisk ID, som Difi legger til rette for. I tillegg skal

virksomhetene bruke Altinn når de produserer og gjør elektroniske tjenester tilgjengelige, jf. Rundskriv P 3/2009 fra FAD.

Statlige virksomheter skal:

1. Legge arkitekturprinsippene til grunn når de utvikler sine IKT-systemer.
2. Ta i bruk felles eID når de legger nye e-tjenester ut på nett. Felles elektronisk signatur skal tas i bruk når det er tilgjengelig (fra 2010). Egne eID-løsninger som brukes på eksisterende tjenester skal i utgangspunktet fases ut og erstattes av en felles infrastruktur fra Difi. Det må begrunnes særskilt dersom en likevel ønsker å bruke egne eID-løsninger.
3. Begrunne de tilfellene der en velger ikke å bruke Altinn for produksjon av relevante tjenester rettet mot næringsliv og publikum.

Direktoratet skal i årsrapporten oppgi hvordan de har fulgt opp punktene ovenfor.

Om direktoratet kommer frem til at en ikke vil legge fellesføringene om Altinn (3) til grunn, skal avviket begrunnes. Direktoratet skal da orientere departementet om årsaken så snart avgjørelsen er tatt. Det vises også til rundskriv P/4 2009 om endrede rutiner for planlegging og samordning av IKT-investeringer i staten, jf. departementets brev av 2.12.2009.

3.9.5. Regnskapskvalitet

Departementet vil komme tilbake til oppfølgingen av regnskapskvalitetsprosjektet.

3.9.6. Kompetanseutvikling

Direktoratet skal tertialvis rapportere særskilt om kompetansetiltak som gjennomføres i arbeids- og velferdsforvaltningen i 2010. Departementet legger til grunn at rapporteringen kan bygge på rapporteringene fra fylkene til direktoratet om kartlagt kompetansebehov og gjennomført opplæring, samt kompetansetiltak som direktoratet ellers måtte ha opplysninger om/initierer sentralt.

Departementet vil på bakgrunn av Arbeids- og velferdsdirektoratets rapportering komme tilbake til eventuell oppfølging av kompetanseutviklingen i etaten.

4. TILDELT BELØP

Det vises til Prop. 1 S (2009-2010) Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Innst. 15 S (2009-2010), jf. vedtak i Stortinget 8.12.2009, Prop. 1 S (2009-2010) Barne- og likestillingsdepartementet og Innst. 14 S (2009-2010), jf. vedtak i Stortinget 15.12.2009, og Prop. 1 S (2009-2010) Helse- og omsorgsdepartementet og Innst. 11 S (2009-2010), jf. vedtak i Stortinget 8.12.2009.

4.1. Arbeidsdepartementet

Arbeidsdepartementet stiller følgende til rådighet på kapitler og poster med tilhørende stikkordsfullmakter slik det fremgår nedenfor.

Kapitler/poster	Tildeling for 2010 (beløp i 1000-kroner)
Kap. 604 NAV-reform og pensjonsreform	
Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 45	55 950

Kapitler/poster	Tildeling for 2010 (beløp i 1000-kroner)
Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	569 060
Kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten	
Post 01 Driftsutgifter	9 265 901
Post 21 Spesielle driftsutgifter	24 304
Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	225 732
Post 70 Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykmeldte, <i>kan overføres</i>	220 880
Kap. 621 Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering	
Post 21 Spesielle driftsutgifter	33 990
Post 62 Kvalifiseringsarbeidet	769 046
Post 63 Tilskudd til sosiale tjenester	175 940
Post 70 Frivillig arbeid	48 648
Post 74 Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner	9 590
Kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak	
Post 21 Evaluering, utviklingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	71 880
Post 76 Tiltak for arbeidssøkere, <i>kan overføres</i>	7 207 820
Kap. 635 Ventelønn	
Post 01 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	210 000
Kap. 660 Krigspensjon	
Post 70 Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	185 000
Post 71 Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	435 000
Kap. 666 Avtalefestet pensjon (AFP)	
Post 70 Tilskudd	1 415 000
Kap. 667 Supplerende stønad til personer over 67 år	
Post 70 Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	330 000
Kap. 2541 Dagpenger	
Post 70 Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	13 140 000
Kap. 2542 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v.	
Post 70 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>	850 000
Kap. 2620 Stønad til enslig mor eller far	
Post 70 Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	2 722 000
Post 72 Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	445 000
Post 73 Utdanningsstønad	64 000
Post 75 Tilskudd til flytting for å komme i arbeid	200
Post 76 Forskuttering av underholdsbidrag	860 000
Kap. 2650 Sykepenger	
Post 70 Sykepenger for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i>	32 840 000
Post 71 Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 970 000
Post 72 Omsorgs- og pleiepenger ved barns sykdom m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	570 000
Post 73 Tilretteleggingstilskudd til tilretteleggingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	273 406
Post 75 Feriepenger av sykepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 860 000
Kap. 2651 Ytelser under arbeidsavklaring	
Post 70 Arbeidsavklaringspenger, <i>overslagsbevilgning (fra 1. mars 2010)</i>	27 579 000
Kap. 2652 Medisinsk rehabilitering mv.	
Post 70 Rehabiliteringspenger, <i>overslagsbevilgning (perioden 1. januar t.o.m. 28. februar 2010)</i>	1 813 000
Post 71 Legeerklæringer	280 000
Kap. 2653 Ytelser til yrkesrettet attføring	
Post 70 Attføringspenger, <i>overslagsbevilgning (perioden 1. januar t.o.m. 28. februar 2010)</i>	1 890 000
Post 71 Attføringsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	570 000
Kap. 2655 Uførhet	
Post 70 Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	19 820 000

Kapitler/poster	Tildeling for 2010 (beløp i 1000-kroner)
Post 71 Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	31 270 000
Post 72 Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	1 904 000
Post 73 Foreløpig uførepensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	40 000
Post 74 Tidsbegrenset uførestønad, <i>overslagsbevilgning (perioden 1. januar t.o.m. 28. februar 2010)</i>	1 705 000
Post 75 Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i>	100 000
Post 76 Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i>	70 000
Kap. 2661 Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.	
Post 70 Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 690 000
Post 71 Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 760 000
Post 73 Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	117 000
Post 74 Tilskudd til biler	1 045 000
Post 75 Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	3 049 300
Post 76 Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester	154 000
Post 77 Ortopediske hjelpemidler	925 000
Post 78 Høreapparater	500 000
Kap. 2670 Alderdom	
Post 70 Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	42 868 000
Post 71 Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	68 777 000
Post 72 Ventetilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	33 000
Post 73 Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	5 755 000
Kap. 2680 Etterlatte	
Post 70 Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 270 000
Post 71 Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 025 000
Post 72 Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	97 000
Post 74 Utdanningsstønad	1 350
Post 75 Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	10 000
Kap. 2686 Gravferdsstønad	
Post 70 Gravferdsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	150 000
Kap. 3605 Arbeids- og velferdsetaten	
Post 01 Administrasjonsvederlag	9 000
Post 06 Gebyrinntekter for fastsettelse av bidrag	22 000
Kap. 3634 Arbeidsmarkedstiltak	
Post 02 Diverse inntekter	0
Post 85 Innfordring av feilutbetaling, arbeidsmarkedstiltak	1 000
Kap. 3635 Ventelønn m.v.	
Post 01 Refusjon statlig virksomhet mv.	53 000
Post 85 Innfordring av feiltubetaling av ventelønn	2 200
Kap. 5701 Diverse inntekter	
Post 02 Diverse inntekter	295 100
Post 03 Hjelpemiddelsentraler m.m.	30 000
Post 71 Refusjon ved yrkesskade	1 090 000
Post 73 Refusjon fra bidragspliktige	390 000
Post 80 Renter	1 700
Kap. 5704 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	
Post 02 Dividende	235 000
Kap. 5705 Refusjon av dagpenger	
Post 01 Refusjon av dagpenger, statsgaranti ved konkurs	65 000
Post 03 Refusjon av dagpenger fra EØS-land	2 600

Det er nedenfor gitt nærmere føringer på enkelte kapitler og poster. I etatens regnskapssystem må det legges rette for føring på det detaljeringsnivået som fordelingen av midler på de enkelte prosjekter og tiltak krever, jf. også punkt 4.1.2.3 nedenfor.

Arbeids- og velferdsetaten skal tilpasse sin virksomhet innenfor tildelte bevilgningsrammer og gi gode prognoser på forbruk og utbetalinger. Etaten skal ha systemer og rutiner for å sikre god kostnadskontroll for hele etatens ansvarsområde.

Rapportering:

Arbeids- og velferdsdirektoratet skal innen 22.09.2010 rapportere status for regnskapet per 31.08.2010 og prognoser for året på *alle* kapitler og poster (inkludert inntektsposter) som ikke behandles av beregningsgruppa for folketrygden.

Følgende oppstilling benyttes i rapporteringen:

Kap./post	Totalt budsjett for året som helhet ¹⁾	Periodisert budsjett per 31.8.	Regnskap/utbetalt beløp per 31.8.	Prognose for utbetalt beløp per 31.12.	Avvik mellom totalt budsjett for året som helhet og prognose for utbetalt beløp per 31.12.
-----------	---	--------------------------------	-----------------------------------	--	--

1) Tildeling som følge av saldert budsjett, overførte midler fra foregående år og eventuelle ytterligere endringer gjennom året (innsparingsfullmakter mv.)

Det skal rapporteres både om bruttoforbruk på kapittel og post og nettoforbruk justert for refusjoner og merinntektsfullmakter mv. Vi ber om en tabellarisk fremstilling av dette. Det skal gis en omtale av vesentlige avvik, og det skal redegjøres for årsaker til avvik og hvilke tiltak som iverksettes for å holde budsjettrammene.

Det skal rapporteres om faktisk refundert beløp per 31.08.2010, og gis en prognose per 31.12.2010. Rapporten for bevilgninger, merinntekter og refusjoner skal inneholde en tabellarisk oversikt over status/regnskapsført beløp per 31.08.2010 og prognose per 31.12.2010 fordelt på inntektskapittel/post.

Skulle det avdekkes vesentlige avvik fra bevilgningene utenom de fastlagte rapporteringsrundene, skal direktoratet informere departementet om disse straks direktoratet registrerer slike avvik. Direktoratet skal samtidig fremme forslag om mulige korrigerende tiltak.

4.1.1. Kap. 604 NAV-reform og pensjonsreform

4.1.1.1 NAV-reform

Det tildels ikke midler fra 2010-bevilgningen til gjennomføring av NAV-reformen. Aktiviteter som skal gjennomføres i 2010 skal dekkes av udisponert bevilgning fra 2009 som overføres til 2010.

4.1.1.2 Pensjonsreform

Til gjennomføring av IKT pensjonsprogrammet fase 3 er det i alt bevilget 781,010 mill. kroner under kap. 604, herav 55,950 mill. kroner under post 21 og 725,060 mill. kroner under post 45. Under post 45 holdes det igjen 156 mill. kroner til departementets usikkerhetsavsetning. Samlet stilles det til rådighet 625,010 mill. kroner til direktoratet til fase 3. Departementets usikkerhetsavsetning utgjør etter dette 309 mill. kroner, herav er 153 mill. kroner knyttet til bevilgning i 2009.

4.1.2. Kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten

Vi viser til vårt brev av 30.06.2009 (tildelingsbrev for 2. halvår 2009). Departementet vil også for 2010 ha oversendt månedlig statistikk over bemanningen i etaten fordelt på enheter/fylker.

Ved styrkingen av Arbeids- og velferdsetaten i 2009 i forbindelse med St.prp. nr. 51 (2008-2009) ble det lagt til grunn av etatens bemanning ved utgangen av 2009 vil ligge over etatens langsiktige bemanningsbehov, når de antatte administrative gevinster av NAV-reformen mv er blitt realisert. Direktoratet skal målrettet arbeide for å realisere administrative gevinster slik at det legges et grunnlag for å redusere bemanningsnivået over tid.

4.1.2.1 Post 01 Driftsutgifter

- *Fedrekvote*

Det skal settes av om lag 3,5 mill. kroner til administrasjon av forslaget om rett til fedrekvote for fedre der mor har opparbeidet rett til foreldrepenger i en stillingsandel på mindre enn 50 pst.

- *Metadataløsning*

Det skal settes av om lag 1 mill. kroner for Arbeids- og velferdsetatens deltakelse i utvikling av en samlet metadataløsning for forvaltningen.

- *Prosjektkoordinatorer*

Det skal settes av om lag 10 mill. kroner til videreføring av prosjektkoordinatorer under ordningen med tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykmeldte (raskere tilbake).

- *Statens seniorråd*

Det skal settes av om lag 3,7 mill. kroner til drift av Statens seniorråd i 2010.

- *Tiltak under Nasjonal strategiplan for arbeid og psykisk helse*

Det skal settes av om lag 13 mill. kroner i 2010 til tiltak i nasjonal strategiplan for arbeid og psykisk helse. Tiltak iverksatt i 2009 videreføres i 2010.

4.1.2.2 Post 21 Spesielle driftsutgifter

- *Ordning med tilretteleggingsgaranti*

Det skal settes av om lag 14 mill. kroner til oppfølging av ordningen med tilretteleggingsgaranti i 2010.

- *Idebanken - Inkluderende arbeidsliv*

Det skal settes av om lag 3,5 mill. kroner til drift av Idebanken - Inkluderende arbeidsliv i 2010.

- *Praksiskonsulentordning*

Det skal settes av om lag 2 mill. kroner i 2010 til praksiskonsulentordningen (PKO-NAV) under ordningen med tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykmeldte (raskere tilbake).

- *Ulike informasjons- og utviklingstiltak*

Det skal settes av om lag 4,8 mill. kroner til ulike informasjonstiltak for å understøtte gjennomføringen av ordningen raskere tilbake, administrative ressurser til gjennomføring av

metodeutviklingsforsøk innen arbeidsrettet rehabilitering og fag- og nettverkssamlinger på området.

4.1.2.3 Post 70 Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykmeldte

Ordningen med tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykmeldte videreføres i 2010. Arbeids- og velferdsetaten tildeles 220,88 mill. kroner til ordningen for 2010, herunder 38,5 mill. kroner til kjøp av opptrenings- og helsetjenester for å motvirke lettere psykiske lidelser og sammensatte lidelser.

Disse to ordningene skal følges opp adskilt i økonomirapporteringen.

4.1.3. Kap. 621 Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering

4.1.3.1 Post 21 Spesielle driftsutgifter

Arbeids- og velferdsdirektoratet tildeles 33,99 mill. kroner til kompetanse- og kvalitetsutvikling av sosiale tjenester i kommunene.

- *Det europeiske året for bekjempelse av fattigdom og sosial eksklusjon*
Nasjonal medfinansiering av aktiviteter som finansieres med EU-midler dekkes innenfor rammen av post 21 Spesielle driftsutgifter med inntil 1,6 mill. kroner i 2010, jf. omtale under punkt 3.6.

- *Handlingsplan mot menneskehandel*

Det skal settes av 4 mill. kroner til ulike tiltak under Handlingsplan mot menneskehandel, hvorav 3,7 mill. kroner under post 21 Spesielle driftsutgifter og 300 000 kroner under kap. 621, post 63 Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte. Direktoratet skal bidra til koordinering og samarbeid mellom tiltak som får tilskudd fra direktoratet.

4.1.3.2 Post 62 Kvalifiseringsprogrammet, kan overføres

Det tildeles 769,046 mill. kroner til gjennomføringen av kvalifiseringsprogrammet i 2010.

4.1.3.3 Post 63 Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte, kan overføres

Det er på denne posten tildelt 175,94 mill. kroner til ulike prosjekter og utviklingstiltak i kommunene rettet mot vanskeligstilte.

4.1.3.4 Post 70 Frivillig arbeid, kan overføres

Under post 70 Frivillig arbeid er det tildelt 48,648 mill. kroner til frivillige organisasjoner og private stiftelser som utfører arbeid for vanskeligstilte.

Det er herav satt av 4 mill. kroner som tilskudd til Velferdsalliansen og 3,4 mill. kroner som tilskudd til Stiftelsen Rettferd for taperne i 2010.

Etableringen av kontaktutvalget mellom representanter for sosialt og økonomisk vanskeligstilte og regjeringen, forutsatte opprettelse av et samarbeidsforum i Batteriet Oslo til forberedelse av kontaktutvalgsmøtene. Det er i tillegg i 2009 etablert nye Batterier i Bergen, Trondheim, Bodø og Kristiansand. For 2010 skal det settes av driftstilskudd på til sammen 8 mill. kroner under post 70 Frivillig arbeid.

4.1.4. Kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak

4.1.4.1 Post 21 Evaluering, utviklingstiltak mv.

- *TV-Tellus*

Innenfor rammen skal det settes av inntil 2,1 mill. kroner til forsøksprosjektet TV-Tellus av og med psykisk utviklingshemmede, tidligere kalt TV-Mangfold og TV-Glad.

- *Funksjonsassistent*

Ordningen med funksjonsassistent videreføres. Det skal settes av 16,6 mill. kroner til ordningen i 2010.

- *Arbeids- og utdanningsreiser*

Forsøksordningen med arbeids- og utdanningsreiser for personer med redusert funksjonsevne videreføres. Arbeids- og velferdsdirektoratet bes om å sette et øvre tak på stønaden per bruker i 2010 og inngå avtaler med de regionale helseforetakene når det gjelder transporten i regi av de lokale kjørekontorene for 2010. Det skal settes av 18,6 mill. kroner til ordningen i 2010.

- *Forsøk med servicehund*

Det skal settes av 3 mill. kroner til forsøk med servicehund i 2010.

4.1.4.2 Post 76 Tiltak for arbeidssøkere

Basert på forutsetninger om priser og tiltakssammensetning gir bevilgningen under kap. 634, post 76 teknisk sett rom for å gjennomføre om lag 75 000 tiltaksplasser på årsbasis i 2010.

Arbeids- og velferdsetaten bes om å gjennomføre 78 200 plasser i 1. halvår 2010. Innenfor dette tiltaksnivået for 1. halvår 2010 legges det beregningsteknisk til grunn at om lag 20 200 plasser innrettes mot ledige med moderat bistandsbehov, mens 58 000 tiltaksplasser skal sikres at arbeidssøkere med nedsatt arbeidsevne raskt får nødvendig bistand.

Arbeids- og velferdsetaten skal som et minimum gjennomføre 70 000 tiltaksplasser på årsbasis i 2010. Arbeids- og velferdsetaten må innenfor den gjeldende bevilgning og i lys av brukernes behov, finne fram til den tiltakssammensetningen som er mest hensiktsmessig. Langtidsledige, ungdom og innvandrere skal prioriteres ved inntak til arbeidsmarkedstiltak. Departementet vil følge etaten tett gjennom direktoratets rapportering på gjennomføringen av arbeidsmarkedstiltakene, jf. punkt 5.2.

På bakgrunn av forventning om økt ledighet og flere personer med nedsatt arbeidsevne, tildeles det midler tilsvarende om lag 3 000 nye plasser i 1. halvår 2010. Tiltakene skal innrettes etter den enkelte arbeidssøkers forutsetninger og behov. Teknisk sett legges det til grunn en økning på om lag 2 000 nye tiltaksplasser for ledige med moderat bistandsbehov og om lag 1 000 nye tiltaksplasser for arbeidssøkere med nedsatt arbeidsevne i 1. halvår 2010. På grunn av økningen i tiltaksnivået, styrkes isolert sett også personellressursene i Arbeids- og velferdsetaten, jf. omtale under kap. 605, post 01.

Arbeids- og velferdsdirektoratet bes komme tilbake med en ny vurdering av behovet for tiltaksplasser og forslag til en eventuell bevilgningsendring for 2. halvår 2010 i forbindelse med innspill til Revidert nasjonalbudsjett 2010. Det legges opp til inntil 1 000 flere plasser til forsøket med tidsubestemt lønnstilskudd i gjennomsnitt i 2010 sammenliknet med 2009

innenfor det totale tiltaksnivået på 78 200 tiltaksplasser. Totalt er det rom for om lag 2 500 plasser til forsøket med tidsubestemt lønnstilskudd i gjennomsnitt i 2010.

Ordningen med tilskudd til jobbskapingsprosjekter videreføres.

Det skal settes av 11,9 mill. kroner innenfor rammen til metodeutviklingsprosjekt innenfor arbeidsrettet rehabilitering med sikte på inkludering av flere mennesker i arbeidslivet, herunder eget forsøk om metodeutvikling innen arbeidsrettet rehabilitering rettet mot overvektige. Hensikten med forsøksprosjektet er å prøve ut, videreutvikle og evaluere metoder og modeller innen arbeidsrettet rehabilitering med sikte på å gjøre brukere bedre i stand til å få eller beholde arbeid.

Tiltaksplasser til TV-Tellus skal prioriteres innenfor rammen av arbeidsmarkedstiltakene i 2010.

Videreføring av tiltaksplassene i Marenro-prosjektet i 2010 skal prioriteres innenfor rammen av kap. 634, post 76 Tiltak for arbeidssøkere.

4.1.5. Kap. 2541 Dagpenger (overslagsbevilgning)

Endringer i dagpenge- og permitteringsregelverket som ble innført i 2009, herunder reduksjon i bedriftenes arbeidsgiverperiode fra ti til fem dager, økt maksimal periode med dagpenger under permittering fra 30 til 52 uker og reduksjon i kravet til arbeidstidsreduksjon for rett til dagpenger under permittering fra 50 til 40 pst, videreføres i 2010.

4.1.6. Kap. 2650 Sykepenger

4.1.6.1 Post 73 Tilskudd til tilretteleggingstiltak

Tilskuddsordningene tilretteleggingstilskuddet og BHT-honoraret vil fortsatt være forbeholdt IA-virksomhetene. Rapportering på forbruk må fortsatt skille mellom de to ordningene. Det tildelt 273,406 mill. kroner til tilskuddsordningene i 2010.

4.1.6.2 Post 75 Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler

- *Overføring av ansvaret for dekning av utgifter til briller og kontaktlinser*

Med virkning fra 1. juli 2009 ble ansvaret for briller og kontaktlinser til barn og ungdom under 18 år, samt irislinser overført fra Helse- og omsorgsdepartementet til Arbeids- og inkluderingsdepartementet, jf. St.prp. nr. 67 (2008-2009) og Innst. S. nr. 355 (2008-2009).

- *Synstekniske hjelpemidler*

For å gi blinde og svaksynte mulighet til å kommunisere med omverdenen via IKT, er det åpnet for at blinde og svaksynte innenfor dagens regelverk skal kunne få stønad til synstekniske hjelpemidler som leseleset, tale eller forstøringsprogram til bruk på PC.

4.2. Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet stiller til rådighet bevilgningen på kapitler og poster med tilhørende stikkordsfullmakter slik det fremgår nedenfor.

Kapitler/poster	Tildeling for 2010 (beløp i 1000-kroner)
Kap. 844 Kontantstøtte	
Post 70 Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	1 418 000
Kap. 845 Barnetrygd	
Post 70 Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	14 820 000
Kap. 2530 Foreldrepenger	
Post 70 Foreldrepenger ved fødsel, <i>overslagsbevilgning</i>	13 351 500
Post 71 Engangsstønad ved fødsel og adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	409 500
Post 72 Feriepenger av foreldrepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	380 000
Post 73 Foreldrepenger ved adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	75 000

4.3. Helse- og omsorgsdepartementet

Helse- og omsorgsdepartementet stiller til rådighet bevilgningen på kapitler og poster slik det fremgår nedenfor.

Kapitler/poster	Tildeling for 2010 (beløp i 1000-kroner)
Kap. 2752 Refusjon av egenbetaling	
Post 70 Refusjon av egenbetaling, egenandelstak 1	3 486 000
Post 71 Refusjon av egenbetaling, egenandelstak 2	210 000

4.4. Fullmakter

I vedlegg 1 og 2 følger oversikt over hhv. budsjettfullmakter og personalfullmakter for 2010 som meddeles Arbeids- og velferdsdirektoratet. I de tilfeller fullmaktene ikke regulerer direktoratets adgang til å handle på vegne av staten på en formålstjenlig måte, må direktoratet forelegge spørsmål for departementet for å innhente fullmakter.

5. ØVRIGE RAMMER OG RETNINGSLINJER FRA AD

5.1. Oppfølging av saker fra Riksrevisjonen

Arbeids- og velferdsdirektoratet skal iverksette hensiktsmessige tiltak knyttet til forhold som påpekes i Riksrevisjonens merknader, jf. også punkt og 3.8.2 og 3.9.5. Vi ber om at direktoratet benytter den vanlige malen for rapportering (jf. vedlegg til virksomhetsrapporten for 2. tertial 2008). Det skal i tertialrapportene gis en overordnet vurdering av oppfølgingen av merknadene, herunder hvilke revisjonsmerknader som ev. er krevende å løse.

Arbeids- og velferdsdirektoratet skal som fast rutine oversende berørte departementer kopier av svarbrev til Riksrevisjonen når korrespondansen går direkte mellom Riksrevisjonen og direktoratet.

5.2. Rapportering om gjennomføringen av arbeidsmarkedstiltakene i 2010

Arbeids- og velferdsetaten skal rapportere om gjennomføring av arbeidsmarkedstiltakene hver måned. Frist for rapporteringen er den 20. påfølgende måned. Rapporteringen må kunne skille mellom personer med nedsatt arbeidsevne som har behov for arbeidsrettet bistand og personer med nedsatt arbeidsevne som har behov for annen type oppfølging, herunder medisinsk behandling. Det vises i denne sammenheng til brev fra departementet til direktoratet av 30.10.2009.

5.3. Rapportering om personer med nedsatt arbeidsevne som har behov for arbeidsrettet bistand

Direktoratet bes legge til rette for gode registreringsrutiner knyttet til vurdering av §14a, slik at en sikrer pålitelig informasjon om personer med nedsatt arbeidsevne som har behov for arbeidsrettet bistand.

Direktoratet har til budsjettet for 2011 gitt anslag for antall personer med nedsatt arbeidsevne som har behov for arbeidsrettet bistand i 2010 og 2011. For å få et bedre grunnlag for politikktutforming og dimensjonering av arbeidsrettede tiltak, bes direktoratet om å komme med nye tall over personer med nedsatt arbeidsevne som har behov for arbeidsrettet bistand 1. mars og 15. juni 2010.

5.4. Samarbeid mellom AD og KD om ungdom

Departementet viser til det pågående samarbeidet med Kunnskapsdepartementet (KD) rettet mot ungdom i alderen 16-19 år utenfor arbeid og utdanning. Arbeids- og velferdsetaten skal sammen med departementet, Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet bidra til samarbeid om utvikling av ungdomsgarantien som er pålagt etaten, samt den fylkeskommunale Oppfølgingstjenesten.

5.5. Nasjonal strategiplan for arbeid og psykisk helse

Arbeids- og velferdsetaten skal videreføre den arbeidsrelaterte delen av Opptrappingsplanen for psykisk helse, samt følge opp tiltakene i Nasjonal strategi for arbeid og psykisk helse (2007-2012) i nært samarbeid med Helsedirektoratet. Oppfølgingen omfatter videreføring og utvikling av tjenester og tiltak. Arbeids- og velferdsetaten skal også bidra til å sikre kunnskapsspredning på feltet, blant annet gjennom fagutviklingsprogram og tverrfaglig nettverksbygging med sikte på å spre kunnskap og erfaringer. Satsing på forskning under strategien skal støtte opp under fagutviklingen. Midlene under satsingen er øremerket, og det rapporteres særskilt på bruken av tiltaks- og driftsmidler samt oppnådde resultater i tertialrapportene.

Arbeids- og velferdsdirektoratet skal gjennomføre evaluering av tiltaket Jobbmestrende oppfølging i tråd med annonsering av forsøket, under forutsetning av at de regionale etiske komiteene godkjenner randomisering av forsøket.

5.6. Oppfølging av IA-avtalen i Arbeids- og velferdsetaten

IA-avtalen er et virkemiddel for å få til et mer inkluderende arbeidsliv og forebygge overgang fra arbeid til trygd. Gjennom avtalen er det satt fokus på å redusere sykefraværet og uførepensjoneringen, øke avgangsalderen i arbeidslivet og sikre rekruttering av personer med nedsatt funksjonsevne og andre utsatte grupper i arbeidslivet. Departementet ber om at Arbeids- og velferdsdirektoratet i virksomhetsrapporten for 3. tertial (årsrapporten for 2010) redegjør for arbeidet med IA-avtalen i virksomheten, herunder måltall og oppfølging av disse. Departementet vil følge sykefraværet i etaten tett, jf. omtale i Prop. 1 S (2009-2010), og ber om tertialvis rapportering på sykefraværet i etaten. Nåværende IA-avtale er under reforhandling. Det forutsettes at ny IA-avtale følges opp etter 1. mars 2010 i tråd med forhandlingsresultater.

5.7. Oppfølging av nytt pensjonsregelverk

Adgangen til å ta ut alderspensjonen fleksibelt og til fritt å kombinere arbeid og uttak av pensjon vil med stor sannsynlighet påvirke folks pensjoneringsadferd, det vil si tidspunkt for uttak av pensjon, pensjonsgrad og tidspunkt for hel eller delvis fratreden fra arbeidslivet. I 2010 vil det pågå et arbeid i departementet med å utvikle styringsparametre, rapporteringskrav og nye indikatorer på pensjonsområdet som er egnet til å måle virkningene av pensjonsreformen generelt og av fleksibelt uttak spesielt. Arbeids- og velferdsdirektoratet må påregne å bistå departementet i dette arbeidet.

Det vises i denne sammenhengen til at Arbeidsdepartementet tar sikte på å starte opp en forskningsbasert evaluering av pensjonsreformen fra 2011 for å kunne vurdere om reformen virker etter hensikten. Nye styringsparametre og indikatorer vil utvikles med utgangspunkt i de forholdene som skal inngå i evalueringen. Arbeids- og velferdsdirektoratet må regne med å bidra i forberedelsene og tilretteleggingen av dette arbeidet i 2010 og forsyne departementet med relevante data. Departementet vil komme nærmere tilbake til hvordan dette skal organiseres.

5.8. Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner

Departementet viser til det pågående arbeidet med å utarbeide nytt regelverk for tilskudd til pensjonistenes organisasjoner. Arbeids- og velferdsdirektoratet må i 2010 forberede implementeringen av nytt regelverk på området.

5.9. Utenlandsområdet

Internasjonale forpliktelser og forpliktelser i forhold til medlemmer i utlandet skal ivaretas som en integrert del av ytelsesforvaltningen. Arbeids- og velferdsetaten skal gi veiledning og informasjon til brukere om rettigheter og plikter som følge av internasjonale forpliktelser. Informasjonen skal være tilpasset den enkelte brukes behov og være lett tilgjengelig gjennom telefoni og elektronisk informasjons- og kommunikasjonsteknologi, jf. punkt 3.7.

Arbeidet med å bygge ned restanser og redusere saksbehandlingstider skal prioriteres i 2010, jf. punkt 3.8.

Når det gjelder trygdesamarbeidet innen EØS, framheves spesielt at rådsforordningene 1408/71 og 574/72 etter planen skal erstattes av forordning 883/2004 med gjennomføringsforordning fra 1. mai 2010, med innlemming i EØS-avtalen så raskt som mulig etter dette.

Overgangen til de nye forordningene innebærer i tillegg til enkelte regelendringer på fagområdene, også at utvekslingen av opplysninger mellom medlemslandene skal skje elektronisk senest innen 1. mai 2012. Det må etableres kontaktpunkter mot det europeiske nettverket EESSI og interne rutiner for mottak, registrering og fordeling av inngående og utgående meldinger.

De administrative forberedelsene til denne overgangen, herunder opplæringstiltak og utarbeidelse av veiledninger og rutiner, må prioriteres. Arbeidet med tilrettelegging for elektronisk datautveksling må skje med sikte på at fristen 1. mai 2012 kan overholdes.

Arbeids- og velferdsetaten skal i 2010 følge opp samhandlingen om registerkvalitet og informasjonsflyt i forvaltningen av utenlandsområdet med skatteetaten og eventuelt andre

etater. Det skal legges til rette for god samordning og informasjonsutveksling mellom skatteetaten og Arbeids- og velferdsetaten, slik at grunnlaget for å fatte vedtak blir riktige.

Direktoratet skal redegjøre tertialvis i virksomhetsrapportene for status på utviklingsarbeidet på utenlandsområdet, herunder avvik i forhold til plan, risiko og utfordringer fremover. Det skal redegjøres for saksbehandlingstider, restanseutvikling og tilgjengelighet per telefon.

5.10. Sikkerhet og beredskap

Arbeids- og velferdsdirektoratet skal ivareta sitt ansvar innenfor samfunnssikkerhet og beredskap. Departementet ber om at direktoratet utarbeider en analyse over risiko- og sårbarhetsutfordringer og vurderer hvilke tiltak som vil bli benyttet for å møte utfordringene som analysen måtte avdekke. Det skal også utarbeides risiko- og sårbarhetsanalyser i tilknytning til kontinuitetsplanleggingen.

I arbeidet kan direktoratet ta utgangspunkt i og bygge videre på tidligere arbeid med kartlegging og utarbeiding av strategier i forhold til ivaretagelse av samfunnskritiske systemer og oppgaver samt etterlevelse av lover, forskrifter med mer, og internasjonalt regelverk.

Risiko- og sårbarhetsvurderingene skal danne et grunnlag for å videreutvikle forebyggende beredskapsarbeid, og direktoratet bes om å oppdatere eksisterende planverk på grunnlag av dette. Departementet ber videre om at kriseplanverk og virksomhetens rolle og oppgaver i en krisesituasjon blir øvd i 2010. Øvelser skal evalueres og følges opp, slik at de kan danne grunnlag for korrigerende tiltak. Omfanget av øvelser må vurderes i forhold til ressursbruken.

Departementet ber om at direktoratet i 1. tertialrapport 2010 utarbeider en overordnet vurdering av hvilke sikkerhetsmessige utfordringer etaten står overfor og som er av en slik viktighet at departementene (AD, BLD og HOD) bør være informert.

I 1. tertialrapport skal direktoratet videre rapportere status for arbeidet med planlegging og gjennomføring av ROS-analyser, samt planer for øvelser som skal gjennomføres i 2010.

Rapportering av resultater og funn knyttet til ROS-analyser samt oppdatering av eksisterende planverk skal rapporteres i årsrapporten for 2010.

Helsedirektoratet har ansvar for forvaltning og gjennomføring av lov om helsemessig og sosial beredskap, og skal medvirke til at blant annet kommuner har oppdaterte, øvede og koordinerte beredskapsplaner med rutiner for å oppdage og varsle hendelse og for effektiv ressursdisponering og samhandling ved kriser. Arbeids- og velferdsdirektoratet skal understøtte Helsedirektoratet i dette arbeidet.

5.11. Rapportering om lønnsgarantiordningen

For å følge utviklingen på lønnsgarantiområdet og i forbindelse med spørsmål om antall og hvilken type lønnsgarantisaker som blir behandlet, ber departementet om at det utarbeides en oversikt og rapporteres i årsrapporten over følgende:

- Antall konkursbo
- Totalt antall saker
- Antall saker med NUF-selskaper
- Antall omgjøringer av NAV Lønnsgaranti etter klage

Vi ber videre direktoratet belyse saksbehandlingstid (tiden fra NAV lønnsgaranti mottar en søknad om lønnsgaranti til endelig vedtak er fattet) i 2010, eksempelvis ved å foreta manuelle tellinger for en eller to måneder pr år for å finne gjennomsnittlig saksbehandlingstid for utbetalinger i den valgte perioden.

5.12. Midlertidige endringer i regelverket for BIO

Det er innført midlertidige endringer i regelverket for BIO. Hovedformålet med BIO-tiltaket skal fortsatt være å hindre utstøting av arbeidstakere ved å styrke kompetansen til ansatte i bedrifter som har alvorlige omstillingsproblemer. Inngangsvilkårene endres slik at tilskudd til bedriftsintern opplæring ikke bare skal kunne gis ved omstillinger, men også til bedrifter som blir rammet av forbigående markedssvikt på grunn av konjunkturmessige forhold. Det er en forutsetning at disse forholdene er av særlig alvorlig karakter for arbeidsmarkedet. Videre utvides den maksimale varigheten ut over dagens grense på 13 uker. I særlige tilfeller kan det godkjennes opplæringsprosjekt som har en opplæringstid for hver enkelt deltaker på inntil 26 uker. Endringene i BIO-regelverket vil gjelde ut 2011.

5.13. Oppfølging av St.meld. nr. 18 (2007-2008) Arbeidsinnvandring

Det er satt i gang et arbeid for å utrede en egen nettportal som inngang til all relevant informasjon om arbeidsinnvandring og tjenesteimport, jf. St. meld. nr. 18 (2007–2008) Arbeidsinnvandring. Arbeids- og velferdsdirektoratet har blitt bedt om å etablere og lede en arbeidsgruppe som skal utrede alternative løsninger for nettveiviser for arbeidsinnvandring og tjenesteimport, jf. brev av 26.10.2009. Arbeids- og velferdsetatens generelle koordineringsansvar på området tilsier også at etaten, når nettveiviseren er satt i drift, har det redaksjonelle ansvaret for innholdet i selve nettveiviseren og et særskilt pådriveransvar for at systemet som helhet er oppdatert og fungerer etter intensjonene. Departementet vil komme nærmere tilbake til saken.

5.14. Hjelpemiddelutvalget

Arbeids- og velferdsdirektoratet skal i samarbeid med Helsedirektoratet, Husbanken og andre aktuelle aktører, stille faglige ressurser til disposisjon og bidra med nødvendig kompetanse i form av faglige innspill og underlagsdata til hjelpemiddelutvalget, som skal være ferdig med sitt arbeid innen utgangen av april 2010. Departementet vil komme tilbake til saken når utvalgets arbeid er slutført.

5.15. Samarbeidsavtale mellom KS og AID om styrket samarbeid mellom Arbeids- og velferdsetaten og utdanningsmyndighetene

Den sentrale avtalen mellom AID og KS på opplæringsområdet legger opp til at det skal inngås tilsvarende samarbeidsavtaler mellom arbeidsmarkeds- og utdanningsmyndighetene i fylkeskommuner og kommuner. Hensikten med avtalene er å legge til rette for et styrket samarbeid regionalt og lokalt angående opplærings- og utdanningstilbud til personer som både Arbeids- og velferdsetaten og utdanningsmyndighetene har et ansvar for. Den nåværende avtalen går ut 31. desember 2009. Samarbeidet skal videreføres og avtalen er prolongert til 31. mars 2010. Det vil bli tatt opp drøftinger med KS om eventuell forlengelse av avtalen med 1-2 år. Departementet vil komme tilbake til dette i eget brev.

I regi av Utdanningsdirektoratet vil det bli igangsatt et forsøk om utvikling av opplæringsmodeller for videregående opplæring, fortrinnsvis fag- og yrkesopplæring, for voksne arbeidssøkere samtidig som det ytes livsoppholdsytelser fra Arbeids- og

velferdsetaten. Opplæringen skal tilrettelegges slik at den tilfredsstillende kravene om tilgjengelighet for arbeidsmarkedet og sikrer at opplæringen kan fullføres dersom vedkommende kommer i arbeid. Departementet vil komme nærmere tilbake til dette i det ovenfor nevnte brev.

5.16. Forskning og kunnskapsutvikling

Arbeidsdepartementet har et overordnet ansvar for den nasjonale kunnskapsutviklingen på sin sektor og for at det eksisterer nødvendig kunnskap som underlag for politikkutforming og forvaltning på sektorområdet. Arbeids- og velferdsdirektoratet forventes å bidra her, bl.a. gjennom sin rolle som rådgiver og faglig premissgiver for departementet og ved å arbeide for at egen virksomhet er kunnskapsbasert. Departementet vil på denne bakgrunn ta initiativ til en prosess med direktoratet, med sikte på å avklare og definere direktoratets rolle som kunnskapsprodusent og kunnskapsformidler. Arbeidet skal ferdigstilles før sommeren.

Det forventes medvirkning fra Arbeids- og velferdsdirektoratet etter behov for å få utført FoU-relatert arbeid som blir igangsatt av departementet. For å ivareta nødvendig koordinering og samarbeid på FoU-området ber vi om at Arbeids- og velferdsdirektoratet i løpet av februar orienterer om sine planer for bruk av FoU-bevilgningen.

Departementet ber om å bli orientert om resultatene fra utrednings- evaluering- og forsøksprosjekter som gjennomføres i regi av Arbeids- og velferdsdirektoratet ved at sluttrapporter oversendes departementet, eventuelt også gjennom at departementet bes om å delta i referansegrupper. Departementet ber også om å bli orientert om hvordan resultatene blir implementert i arbeids- og velferdsforvaltningen.

Departementet viser videre til at beregningsgruppa for folketrygden, pilar 1, har overtatt evalueringen av om de opprinnelig anslåtte budsjettprovenyene av ulike tiltak treffer eller ikke, men at det i pilar 1 ikke ses nærmere på samfunnsmessige effekter. Arbeids- og velferdsdirektoratet bes derfor i tertialrapporten for 1. tertial 2010 om å gi en vurdering av hvilke av disse tiltakene direktoratet mener bør evalueres mht. samfunnsmessige effekter, herunder hvilke av de aktuelle evalueringene som bør gjennomføres internt i direktoratet og hvilke som bør settes ut til eksterne i regi av direktoratet.

Stortinget behandlet St.meld.nr.30 (2008-2009) Klima for forskning våren 2009. Spesielt relevant for arbeids- og velferdsforvaltningen er at meldingen formulerer som et sentralt mål at norsk forskning skal bidra til forskningsbasert velferdspolitik og til forskningsbasert profesjonsutøvelse i velferdssektorens yrker. Som ledd i dette vil KD, i samarbeid med berørte departementer, i løpet av våren 2010 utarbeide en handlingsplan for å styrke forholdet mellom forskning, utdanning og profesjonsutøvelse. Arbeids- og velferdsdirektoratet vil ev. bli bedt om å komme med innspill til arbeidet med planen.

5.17. Publikasjonen Arbeid og Velferd

Publikasjonen *Arbeid og Velferd* skal foreligge i departementet senest fredag morgen, før den gjøres offentlig for publisering påfølgende tirsdag.

5.18. Aktivitets- og redegjørelsesplikten

Aktivitets- og rapporteringspliktene, forankret i likestillingsloven, diskrimineringsloven og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven, omtales i Statens personalhåndbok, *PM 2009 – 19 Informasjon om aktivitets- og rapporteringsplikten vedrørende likestilling og arbeid mot*

diskriminering” Arbeids- og velferdsdirektoratet må som arbeidsgiver og offentlig myndighet følge opp disse pliktene.

5.19. Brukerundersøkelser

Det vises til punkt 3.7.1. Alle statlige etater skal regelmessig gjennomføre brukerundersøkelser. Resultatene av disse skal være offentlige. Alle statlige virksomheter skal i årsrapporten rapportere om de har gjennomført brukerundersøkelser og gjort de offentlige tilgjengelige. De som ikke gjennomfører brukerundersøkelser i 2010, skal rapportere om når slike undersøkelser vil finne sted. Overordret departement videresender rapporteringen samlet til Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (FAD) så raskt som mulig i 2011. I arbeidet med brukerundersøkelser kan FADs veiviser i brukerretting og brukermedvirkning som er lagt ut på FADs sider på www.regjeringen.no være nyttig.

6. ØVRIGE RAMMER OG RETNINGSLINJER FRA BLD

6.1. En god foreldrepengeordning for mødre og fedre

I Prop. 1 S (2009-2010) foreslås det å utvide retten til fedrekvote slik at alle fedre har rett på fedrekvote der hvor mor har opptjent rett til foreldrepenger i mindre enn halv stilling. Forslaget innebærer at endringen gjøres gjeldende for fødsler og omsorgsovertakelser fra og med 1. juli 2010. BLD skal fremme en proposisjon med de nødvendige lovendringer. BLD ber Arbeids- og velferdsdirektoratet om å iverksette ovennevnte endringer i samsvar med Stortingets behandling av budsjettforslaget og lovproposisjonen.

Det vises til at arbeidsavklaringspenger skal gi opptjeningsrett til foreldrepenger, slik at det å motta arbeidsavklaringspenger vil likestilles med yrkesaktivitet i henhold til reglene om opptjening jf. folketrygdloven § 14- 6. BLD ber Arbeids- og velferdsdirektoratet om å iverksette ovennevnte endring.

BLD ber Arbeids- og velferdsdirektoratet ferdigstille arbeidet med kvalitetssikring og utvikling av foreldrepengeregisteret i løpet av 2010, bl.a. med sikte på at det skal være mulig å kunne kople foreldrene sammen.

Rapportering:

- Det skal rapporteres på status for gjennomføringen av utvidet fedrekvote og av innføring av opptjeningsrett til foreldrepenger og arbeidsavklaringspenger.
- Det skal rapporteres på gjennomførte informasjonstiltak.
- Det skal rapporteres på utviklingen av foreldrepengeregisteret.
- Det skal rapporteres på omfanget av fedreuttak av foreldrepenger.

6.2. Likeverdig foreldreskap og godt samarbeid til beste for barna i delte familier

Som et ledd i oppfølgingen av St.meld. nr. 19 (2006-2007) Evaluering av nytt regelverk for barnebidrag, skal Arbeids- og velferdsetaten:

- Oppdatere og utvikle bidragskalkulatoren. Arbeidet må skje innenfor eksisterende budsjettammer, jf. at det ble tilført midler i forbindelse med gjennomføringen av endringene i bidragsregelverket i 2001.
- Følge opp målet om å bedre servicen til brukerne, særskilt overfor brukere som trenger mye bistand fra det offentlige.
- Fortsette arbeidet for at flere foreldre skal inngå private avtaler om barnebidrag.

Arbeids- og velferdsetaten skal:

- Gjennomføre ny kvalitetsundersøkelse av saksbehandlingen av bidragssaker, jf. henvendelse fra Sivilombudsmannen av 16.11.2005.

Høringsnotat med forslag om å innføre en ordning med stans av offentlige ytelser og barnebidrag ved internasjonal barnebortføring, skal følges opp med lovproposisjon. Arbeids- og velferdsetaten skal bistå ved behov, og foreta nødvendige tilpasninger i forbindelse med eventuelle lovendringer.

Rapportering:

- Det skal holdes løpende dialog om oppdatering av bidragskalkulatoren.
- Det skal rapporteres om oppfølgingen etter den planlagte kvalitetsundersøkelsen om saksbehandlingen m.m. i bidragssaker i tertialrapporten, tidligst 2. tertial.

7. ØVRIGE RAMMER OG RETNINGSLINJER FRA HOD

7.1. Pasienttransport – enkeltoppgjør

De regionale helseforetakene (RHF) overtar fra 1. januar 2010 fra Arbeids- og velferdsetaten alle oppgaver relatert til enkeltoppgjør for pasienttransport. Det ble i 2009 inngått en avtale mellom de regionale helseforetakene og etaten vedrørende overføringen for perioden 2009-2010, og det fremgår blant annet i denne avtalen at Arbeids- og velferdsetaten skal holde beredskap ved at saksbehandlingsløsningen i Infotrygd holdes åpen i to måneder etter ansvarsoverføringen. Dersom NAV lokalt får henvendelser fra publikum, skal de henvises til å ringe Pasientreiser på tlf nr 05515 eller gå inn på hjemmesiden www.pasientreiser.no.

7.2. Helserefusjonsområdet - frikort

Arbeids- og velferdsetaten skal understøtte Helsedirektoratets innføring av automatisk frikortløsning 1. juni 2010, samt sikre kontinuitet i egenandels- og frikortforvaltningen frem til overtakelse.

Etter planen skal Helsedirektoratet 1. juni 2010 innføre automatisk frikortløsning nasjonalt. HELF0 overtar som operativ og saksbehandlende enhet etter 1. juni 2010. Arbeids- og velferdsetaten har fullt saksbehandlingsansvar for frikort frem til 1. juni 2010. Videre forutsettes det at personer overføres fra Arbeids- og velferdsetaten til HELF0 i tråd med avtale inngått mellom AID og HOD.

Nærmere om hvordan etatene skal håndtere at oppgaver knyttet til frikortløsningen flyttes ut av Arbeids- og velferdsetaten i løpet av 2010:

- Arbeids- og velferdsetaten skal bidra til å gjennomføre utprøving for automatisk frikort gjennom lokalkontor i Tromsø.
- Hovedprinsipp er at HELF0 skal håndtere alle nye saker vedrørende frikort fra innføring nasjonalt, og at Arbeids- og velferdsetatens rolle skal være begrenset til å informere og bistå brukere i å benytte ny ordning.
- Arbeids- og velferdsetaten skal allikevel planlegge for både å utøve en mer utvidet backup-rolle dersom forholdene skulle tilsi det, og samtidig planlegge for en mer begrenset backup-rolle. Dette innebærer tilstrekkelig bemanningsmessig beredskap og

nødvendig forberedelse av NAV-kontorene for å håndtere begge scenarier. Grunnlaget for vurderinger om hvilken rolle som skal brukes, avtales mellom Helsedirektoratet og Arbeids- og velferdsdirektoratet i etablerte samarbeidsfora.

- Dersom teknisk løsning ikke fungerer, forplikter Arbeids- og velferdsetaten seg til å ha en utvidet rolle der vedtak og frikortsaker behandles i henhold til dagens praksis.
- Helsedirektoratet og Arbeids- og velferdsdirektoratet må samarbeide om informasjon ut til bruker, og det må være enighet om felles kommunikasjon og budskap før utsendelse.

Styringsparametere:

- Ordinær forvaltnings- og saksbehandlingspraksis frem til 1. juni 2010, iht. saksbehandlingstid og tjenestenivå innenfor normtider.
- Kontinuitet i tjenestene til bruker etter 1. juni 2010, uavhengig av hvilken rolle det avtales at Arbeids- og velferdsetaten får (kvalitet og effektivitet iht. vanlig praksis).
- Raskest mulig oversendelse av kvitteringer til HELFO hvis/når bruker feilaktig sender dette til NAV lokalt etter 1. juni 2010.

Rapportering:

- Arbeids- og velferdsdirektoratet skal rapportere status på fremdrift og risiko i Helsedirektoratets referansegruppe for frikort, samt i felles koordineringsgruppe for frikort og pasientreiser i Helse- og omsorgsdepartementet.

8. RAPPORTERING

8.1. Styringsdialogen i 2010

Det skal gjennomføres tertialvise etatsstyringsmøter. Virksomhetsrapportene skal foreligge senest den 10. i den andre måneden etter utløpet av rapporteringsperioden. For 2010 skal Arbeids- og velferdsdirektoratet rapportere i henhold til opplegget for mål og resultatstyring som fremkommer i dette brevets punkt 3, det vil si rapporterer på angitte delmål, styringsparametere og rapporteringskrav. Arbeids- og velferdsdirektoratet skal rapportere om gjennomføringen av politikken hvert tertial der ikke annet er angitt. For enkelte styringsparametere og rapporteringskrav skal det kun rapporteres i 1. tertial eller i 3. tertial (årsrapporten) og på særskilte områder skal det rapporteres månedlig, jf. punkt 5.2.

I vedlegg 3 gis en oversikt over rapporteringen og rapporteringshyppigheten i tilknytning til opplegget for mål- og resultatstyring i 2010.

Rapporteringen er et viktig grunnlag for den løpende styringsdialogen mellom departementet og Arbeids- og velferdsdirektoratet. Det er viktig at det utarbeides gode analyser av status for delmålene. Det skal legges særlig vekt på redegjørelse for og avvik fra delmålene/forventet utvikling.

I vedlegg 4 presenteres kalenderen for styringsdialogen i 2010. I tillegg til tertialvise etatsstyringsmøter legges det opp til styringsmøter i de måneder som ikke faller sammen med etatsstyringsmøtene. I styringsmøtene vil en i utgangspunktet ta opp saker basert på vurdering av risiko og vesentlighet. Departementet vil informere om aktuelle tema i god tid før møtene.

Virksomhetsrapporten for 3. tertial skal være etatens årsrapport. Virksomhetsrapporten for året skal omtale Arbeids- og velferdsetatens resultater i forhold til alle resultatmålene. I

forbindelse med årsrapporten for 2010, skal det oversendes en liste over stønadsordninger som er evaluert i 2010 finansiert med midler bevilget under kap. 634, post 21. Årsrapporten og tertialrapportene sendes, samtidig med oversendelsen til departementet, i kopi til Riksrevisjonen. Årsrapportene skal foreligge hos Riksrevisjonen senest 1. mars. Kopi av referatet fra etatsstyringsmøtet som behandler årsrapporten, sendes Riksrevisjonen fra departementet innen 1. april.

Det er viktig at Arbeids- og velferdsetaten videreutvikler interne systemer som gir god og løpende informasjon om status på etatsens virksomhetsområder. Arbeids- og velferdsetaten vil ha en sentral funksjon som produsent, tilrettelegger og leverandør av statistikk. Departementet forutsetter at all offisiell statistikk publiseres fortløpende på nav.no etter fastlagt kalender.

8.2. Øvrige møter

Det legges opp til månedlige kontaktmøter i 1. halvår 2010. Kontaktmøtene vil finne sted:

- 15. februar, kl. 08:00-10:00
- 22. mars, kl. 08:00-10:00
- 19. april, kl. 08:00-10:00
- 31. mai, kl. 08:00-10:00
- 21. juni, kl. 08:00-10:00

Rapporteringen til møtene vil bl.a. være knyttet til arbeidsmarkedssituasjonen, kvalifiseringsprogrammet og restansesituasjonen. Det vil også bli tatt opp andre aktuelle tema på kontaktmøtene. Grunnlagsmateriale fra direktoratet skal foreligge i god tid før møtet. Møtehyppighet for 2. halvår 2010 vil departementet komme tilbake til.

Det vil avholdes månedlige fagmøter om gjennomføringen av kvalifiseringsprogrammet i 2010. Departementet vil komme nærmere tilbake til dette. Det vil også være aktuelt med andre fagmøter.

8.3. Budsjettforslag, strategiske innspill mv.

Etaten har et selvstendig ansvar for å foreslå justeringer av forskrifter, regelverk og instruksjoner fastsatt av departementet som kan bidra til økt måloppnåelse. Eventuelle forslag til endringer må være godt underbygget og begrunnet. Forslag av budsjettmessig karakter skal så langt som mulig, spilles inn i de ordinære budsjetttrundene.

Etaten skal i de ulike budsjetttrundene gjennom året bidra med innspill. Av vedlegg 4 fremgår enkelte tentative frister. Endelige frister og opplegg for bidrag vil vi komme tilbake til i egne brev.

I forbindelse med utarbeidelse av stortingsmeldinger, odelstingsproposisjoner, forskrifter, arbeidsgrupperapporter, svar på spørsmål fra Stortinget og ved enkeltsaker, vil det være aktuelt å be om bidrag og eventuell bistand fra Arbeids- og velferdsdirektoratet utenom det ordinære budsjettarbeidet og den ordinære virksomhetsrapporteringen.

Arbeids- og velferdsdirektoratet vil ha en sentral funksjon som leverandør av budsjettanslag og beregninger. Vi viser i den forbindelse bl.a. til direktoratets bidrag til beregningsgruppa for folketrygden. Det er viktig at departementet kan gi Stortinget anslag av god kvalitet som

grunnlag for beslutninger. Departementet ber Arbeids- og velferdsdirektoratet videreutvikle kvalitetssikringen av slike anslag.

Med hilsen

Dagfinn J. Hansen (e.f.)
fung. ekspedisjonssjef

Marit Thoresen
seniorrådgiver

Kopi m/ vedlegg:
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet
Riksrevisjonen
KS